Keresztút—Levél

A Felsőpetényi és Ipolyvecei Evangélikus Gyülekezetek Hírlevele

2011 Reformáció—
2012 Szentháromság,
2013. nyara

Gondolatok a 2013-as év igéjéhez (Zsid 13,14.)

Ezúttal lützschenai testvérgyülekezetünk ***die Glocke*** *című hírleveléből közlünk meditációt az év útmutatói igéjéről:*

Egy egész nép mesél gyermekeinek generációk óta a ***Jancsi szerencséje*** történetről. Igazán furcsa. A történet hőse évekig dolgozott és kapott egy halom aranyat. Eddig szép. A becsületes munkáért jutalmat kapsz, ez az üzenete. Aztán találkozott egy emberrel, akinek volt egy lova, és elcserélte. Aztán a lovat egy tehénre, a tehenet egy disznóra, a disznót egy libára, a libát egy őrlőkőre, és végül Jancsi olyan ügyetlen volt, hogy a köve belesett a kútba. Jancsi mégis szerencsés: *,,Jancsi, ahogy látta elsüllyedni, nagyot ugrott örömében, letérdelt és könnyekkel a szemében megköszönte Istennek, hogy megmutatta neki kegyelmét és jóságát anélkül, hogy neki szemrehányást kellett volna tennie. A nehéz kőtől megszabadította, ami neki egyedül még nehezebb lett volna. 'Olyan szerencsés ember, mint én — kiáltott fel —, nincs még egy a nap alatt!' Könnyű szívvel és szabadon minden tehertől elfutott, mígnem hazaért az édesanyjához."*[1]

Jancsi sok dologtól megszabadult. Nyilvánvalóan ez egyáltalán nem ostobaság, különben ezt a történetet nem írtam volna le — egyik fülemen be, másikon ki. Ha hallom, hogy valaki költözik, és erősen csökkentenie kell a háztartását, akkor újra és újra mesélek ***Jancsi szerencséjé***ről. Aztán gyakran egy elgondolkozó mosolyt látok, elsősorban az idősebbeknél. Számos embernek kell a sok holmiját és tulajdonát kicserélni egy új, kisebb lakás miatt. Egy kedvelt bútor nem passzol már az új szobába. Egyszer így az értékes edényeket le kell cserélni. Vagy ez történik a sok könyvvel, aminek nincs már hely. Áldott az, aki maga is olyan boldog, mint Jancsi, hogy hálát tud adni Istennek még az elvesztett dolgokért is. Az élet veszíteni tanít minket. Ez fiataloknak és időseknek mélységesen felszabadító hatású. *„Ne felejtsétek"* — halljuk a hangot az ókeresztyén időkből — *„Jézus a városkapun kívül szenvedett." (Zsid 13,12.)* És Isten ebben a szenvedésben nagyon megerősítette őt. Ő ezzel az egész népet magához hívta előfeltételek nélkül! *„Menjünk ki tehát Őhozzá a táboron kívülre, az Ő gyalázatát hordozva. Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük." (Zsid 13,13-14.)*

A keresztyénektől, akik megpróbálnak Jézus ereje által élni, elvárt az életen át tartó kereső életmód. Ezáltal ők ugyan újra és újra elbizonytalanodnak, de ugyanakkor mélységesen felszabadult emberek. Mások, mint azok, akik a házukra, a bútoraikra vagy a konyhában való munkára összpontosítanak, vagy akár a gyűjtésre, és arra, hogy mindent rendben tartsanak. Van egy rendkívül mély értelme annak, hogy közü-

[1] A GRIMM fivérek meséje.

lünk mindenki meg tudjon szabadulni a maga *„maradandó városától”*.

Sajnálatos, amikor olyan dolgokkal fáradozunk, amik nem is az első helyen állnak életünkben. Ez életerőnket emészti. Hosszan foglalkozhat az ember azzal, hogy valamiért dolgozzon, aztán pedig annak biztosításáról gondoskodjon. Ez emberi tulajdonság, és nem volt másképp a bibliai időkben sem. Azért a „halom aranyért” dolgozni nehéz, és ez megint egy újabb teher. Egyáltalán nem rossz, hogy minden mulandó, ahogy azt a ***Jancsi szerencséje*** történet mondja. És a hang a ***Bibliá***ból a jövő városának keresésről mesél. Ez arra a nagy ajándékra emlékeztet engem, hogy Isten gyermekei vagyunk, ami megszabadít azáltal, Aki tudja, mire van szükségünk az élethez.

Ma azokra gondolok, akik nem tudnak maradandó várost találni. Itt egy férfi egy régi női biciklin. Megelőzöm az autómmal. A templomnál a lelkész után kérdez és hozzám küldik: *„Van önnek valami ennivalója és némi pénze? És van gyülekezeti bélyegzője?”* Ő egy zarándokúton van. Néhány éve már volt ott. Ezt azonban már elfelejtette. Együtt eszünk, megnézzünk a biciklit, beszélgetünk. A csomagjai között van a ***Biblia***. Úton van, nincs lakása. Legutóbb a szülővárosában volt, de ott nem ismert már senkit: *„Túl régen volt. Senkivel nem találkoztam többé.”* Annak, hogy a keresztyének a jövendőbeli várost keresik (ahogyan azt 2013 igéje is mondja), mélyebb lesz az értelme. Mert ő semmilyen városhoz nem kötődik, hanem úton van.

A bevándorlóknak, akik *Wahren*be (*Lipcse* északnyugati városrészébe) költöznek, nincs választásuk. Aki *Németország*ba kíván települni, bonyolult eljárásoknak kell alávetnie magát, és ott kell laknia, ahová küldik. Az egész évekig eltarthat. A szülőváros messze van és a régi emlékek fájnak. A mi városunk új nekik, és az eljövendő pedig gyermekeiknek. Remélhetően jó is nekik. Elképzelem, hogy velünk olvassák a ***Bibliá***t. Sokat fognak tudni mondani a jövendőbeli város kereséséről, ez kétségtelenül áldás nekünk is.

A terhes dolgoktól való szabadulással egy emberhez méltó nyugalmat nyerünk. Hogy milyen értékes a tulajdonom vagy milyen az anyagi jólétem, az Istennél teljesen lényegtelen. Helyette tekintsünk azokra, amiket az ember nem tud megvásárolni. A keresés folytatódik.

Helge Voigt
(fordította: Benyusovics Dalma)

---

dr. Abanász Zoltán: ***A legrövidebb ima***

Egy órája sincs, hogy újból átnyálaztam a tájanatómiát, a Littmann-féle ***Sebészeti műtéttan***t. Memorizáltam a régió képleteit, hogy mit szabad és mit nem.

Érdekesek a tájanatómia atlaszok. Az artériák pirosak, a vénák kékek, az idegek sárgák, az inak fehérek. Ráadásul mindegyikhez egy parányi fekete nyílvessző tart, a képlet pontos anatómiai nevével. Hát persze, így könnyű! — s majdnem nevetek. A valóság egészen más, az állandó szívás és törlés ellenére alig látunk a vérmaszattól, s semmi sem emlékeztet az atlaszban látottakra.

A kendők által szabadon hagyott kis négyzet semmilyen tájékozódási pontot sem nyújt. Egyedül az anesthesiológus kolléga helye biztos, többnyire a beteg feji végénél ül vagy áll. Isten kezében vagyunk, a beteg és a személyzet egyaránt... A bevonuláskor nem szólnak fanfárok, csak néhány készülék zümmögése jelzi, hogy működésre kész. Kölcsönösen köszöntjük egymást. A beteg 75 feletti, az elképzelhető összes betegség birtokában. Váratlanul megszólal:

— Mielőtt elaludnék, szeretnék imádkozni! Lehet?

— Persze, csak tessék! — mondom bosszúsan.

— Köszönöm, fiam — s belekezd csendesen. — Domine! ... Ámen! — mondja e két szót.

— Csak ennyi? — kérdezem meglepetten.

— Csak ennyi.

— Uram! ... Úgy legyen!

— Igen, fiam. Ez minden. E két szó közöttieket az Úr úgyis tudja. Tudja, hogy mit mondanék, mit kérnék. Én nem kérek magamnak semmit, de elfogadom, amit Tőle kapok. Tudom, ma Ő vezeti a doktor urak kezét, így nem hibázhatnak.

Mereven állunk, feltartott kézzel. Talán csak a maszkok mögötti szemüvegek csillognak fényesebben, mint korábban.

— Lehet még egy kérésem?

— Igen, természetesen — de már nem vagyok boszszús a késés miatt. Életem legrövidebb, és leginkább hittel teli imáját hallottam egy perce. Gondolatban még kitöltöm a két szó közötti helyet.

— Szeretném elénekelni a legszebb énekünket, ha még tudom, mert nagyon álmosodom.

S ekkor remegő, halk hangon belekezd a 42. zsoltár első sorába:

— Mint a szép híves patakra a szarvas kívánkozik...

A következő sortól az egyik műtősnő csatlakozik:

— Lelkem úgy óhajt Uramra, és hozzá fohászkodik...

A versszakot már öten fejezzük be:

— Tehozzád én Istenem, szomjúhozik én lelkem. Vajon színed eleibe mikor jutok, élő Isten?

Mély sóhajjal álomba merül a néni.

— Törlést kérek! A szemüvegemre.

Még várok egy percet, hogy összeszedjem magam.

— Ha Isten velünk... Kezdhetjük!...

Ünnep—Tár
2011 Reformációtól — 2012 Szentháromságig

Azt álmodtam

Azt álmodtam épp, hogy a templom mellett álltam.
Most is félek attól, amit én ott láttam.
Megindult a templom, azt sem tudom, merre,
Jó nagyokat lépett, döngött a föld bele.

Mint orjásnak feje, a torony is lógott,
Két ijedt harangja szomorúan kongott.
Megdobbant a szívem, imádkozni kezdtem.
Hová mész te templom? — ámulva kérdeztem.

Válaszolt a templom: én édes gyermekem,
elmegyek jó messze, mert itt árva lettem.
Vasárnap délelőtt harangoztam nektek,
De ti arrafelé soha nem jöttetek.

Nem kell nektek templom, hűtlenek lettetek,
Hijába hívtalak, ti elkerültetek!
Elmegyek én messze-messze más faluba,
Hol sok hívő van, és nem leszek árva.

Majd mondd meg a falunak: jó öreg temploma
Elbujdosik messze, nem jön többé vissza.
No, de mégis, ne mondd azt ki éppen,
Hogy nem jövök vissza, hanem mondd azt szépen:

Eljön az idő, nincs is nagyon messze,
Bomló életetek csak én fogom össze.
Belátjátok ezt még és visszahívnátok.
Késő lesz már akkor, súlyos lesz az átok.

Ezt mondta a templom. Harangja zokogott.
Én meg felébredtem, a szívem dobogott.
Kábultan, ijedten az ablakhoz álltam,
Megvan a templomunk! Beh jó, hogy álmodtam!

Megvan a templomunk!
Mindenki vigyázzon!
Nehogy az én álmom valóságra várjon!

Ismeretlen szerző (elhangzott Felsőpetényben, templomszentelési emlékünnepen)

éppcsak messiás

éppcsak el nem vetett anyától született.
éppcsak meg nem dermedt,
éppcsak jászolba tett.

éppcsak meg nem ölték nagy heródes által,
s bűnösök vizébe bemerítést vállalt.

fejét hogy lehajtsa, szállása ritkán volt,
gyalog járt, szamarat, éppcsak kölcsön kapott.

kezébe pár fillér éppcsak annyi jutott,
mit péter egy halból az adóra adott.

éppcsak öt kenyérből ötezer jól lakott,
s tizenkét kosárral abból visszahozott.

éppcsak király volt ő, mégis nagy fényhozó,
szeretetből mindent, önmagából adó.

minden kísértésünk benne gyökeret vert,
éppcsak bűnös nem lett, és nem is vétkezett.

semmi sem volt ő, emberek szemétje,
éppcsak a világunk egyetlen reménye.

ő, ki megveretett, éppcsak nem halálra,
és a keresztet is éppen csak elbírta,
nekünk a golgotán mindent megbocsátott
s megváltó vállára vette a világot.

ma is éppcsak jézus. csak halála biztos.
ma az áruházban nem találod s otthon
egyik karácsonyfa sem viseli rongyát,
nem figyelik vágyva, hogy járnák az útját.

hamis messiások járnak ma a tájon
hitelből teremtnek nekünk gazdagságot
ha őket fogadjuk, hogyha őket vágyjuk
nyomukban nem lelünk, csak nyomorúságot.

én, az éppcsak ember, JÉZUSOM, rád várok.
kinek ígértek ők minden gazdagságot.
kit megcsaltak sokszor, s maga is csalt százszor,
karácsony virágát, éppen NÁLAD látom.

Ismeretlen

A kísértések, amikor találkozunk velük, olyanok mint az oroszlán, mely ordított Sámsonra, de ha legyőzzük őket, a legközelebbi találkozáson mézet találunk bennük. (ld. Bír 14.)

John Bunyan

Pilátus

János evang. XIX. 22

A pörnek vége. Elvégeztetett...
Véres a kereszt tövében a fű.
A helytartóban forr a néma düh
S egy gondolat tépi a másikat.

Rongy csőcselék, én unlak titeket,
Unom a vágyatok, a hitetek,
A papjaitok ragyogó ruháját,
A mellükverő messiásokat,
A nap hevét az átkos ég alatt,
A zagyva szókat, buja színeket,
És magamat és uramat, a császárt,
Ki bíróvá tett ilyen nép felett.

„Feszítsd meg!" üvöltötték fülembe.
Amíg unottan odalöktem nékik.

Szegény bolond! Pedig csak álmodott,
Csak álmodott egy létráról az égig.
Csak álmodott, de ezeknél tán szebben.
Már szürkül fenn a Koponyák hegye —
Vajjon álmodik-e még a kereszten?

Valamit szólt nekem az igazságról,
Azután némán vérzett, ragyogott.
Gúnnyal kérdém: az igazság micsoda?
Felelé: „én vagyok".

Eh, hát kicsoda nékem ez az ember?!

A csőcselék morajlott mint a tenger,
Én untam, untam amazokat, ezt is.
Egy messiással több vagy kevesebb,
Pilatus lelke nem lesz nehezebb
És könnyebb tán ez istenverte föld,
Untam a dolgot. Odalöktem. Vége.

„De jaj! vajjon kire szállott a vére?!"

Az alkony megy, az est, az éj leszáll,
De a helytartó nyugtot nem talál.

„Feszítsd meg!" üvöltötték fülembe
És nekem nem volt elég fegyverem,
Nem volt elég lándzsásom odakünn,
Vagy — vagy üres volt talán a szívem?
Eh mit bánom én, a bölcs szív üres,
Bús madarak, el a szívről, hess!

„Feszítsd meg!" üvöltötték fülembe.
Mi közöm hozzá? feszítsétek hát,
Te véres kezű, szennyes csőcselék,
Feszítsd, feszítsd meg hát a Messiást!
Él-e, meghal-e, egy marad az átok,
Isten se váltja meg ezt a világot.
Mi közöm hozzá? Feszítsétek hát!
Vigyétek! — Vitték. A kereszten holt.
Ki tudja, talán mégis király volt!

Csend most. De hallga! most az éj kopog,
Pilatus pitvarában a papok.
„Uram, mi véled egyet így nem értünk,
Ahogyan írtad, botránkozás nékünk,
Rexnek, Uram, csak ő mondta magát,
Nem készítetted jól a Golgothát!"

Ni, milyen furcsa rőt láng a szemén!
Ím kővé vált a nádszál: oly kemény.

(Odafenn csendbe hallgat a kereszt.)
Pilatus nő, ahogy beszélni kezd:
„A Messiástok megmenteni késtem,
De négy betűt a keresztjébe véstem,
E négy betű az *én* becsületem,
Hajótöröttségem utolsó roncsa,
Hitetlen hitem, büszke makacsságom,
Egy akarat az akaratlanságon.

E négy betű az én becsületem.
Hadesre![2] ez a négy betű marad!
Ha alá kéne temetnem e várost,
Rómát, az Imperatort, magamat:
E négy betű az én becsületem!!

Papok, zsidók, hozzátok szólok nyíltan,
Halljátok: amit megírtam, megírtam."

Benn csönd, de künn az éj zsoltárba kezd
S áll a zsoltáros éjben a kereszt.

Reményik Sándor

Kereszt-árnykép

A kereszt felső
ága égre mutat,
nagy örömhírt tudat:
„itt van a te utad"
a kereszt két karja a légbe szétszalad,
rajta sovány kezek tört vért virágzanak:
„vigyázz: őr a lélek, de a test megszakad,
kétfelé visz ösvény s te szabad vagy, szabad"
a keresztnek alsó
ága földre mutat:
„vesződj: itt áss kutat,
lásd benne arcodat."

Weöres Sándor
A 100 évvel ezelőtt (1913. június 22-én) született evangélikus költőre emlékezünk e versével)

[2] Hádész a görög mitológiában az alvilág neve. (SzT)

Mag—Tár

Kötőjeles történetek

Dr. Hézser Gábor válogatásában jelentek meg a kötőjeles történtek még 1998-ban a *Kálvin Kiadó* gondozásában. A történetek egy-egy élethelyzetre vonatkozóan tanulságosak lehetnek, segíthetnek, tanácsolhatnak, vigasztalhatnak. Nem bibliai történetekről van szó, mégis mindegyikhez kapcsolódik a könyvben egy-egy igehely is — éppen ezért is kerültek a *Mag—Tár*ba. Úgy vélem, hasznosak lehetnek mindannyiunk számára e történetek.

Valami mindig közbejött… (Mt 5,16.)

A falu a hegyen épült. Lakói szegények voltak. Valamikor egy kis fatemplom állt a közepén. Amikor az egyetlen gyertya felborult, leégett.

Azóta üres tér van a helyén. Ott játszanak a falu gyerekei, ott találkoznak délutánonként az öregek, oda vezet az erdei munkából hazatérők első útja. Mindenki kedveli ezt a kicsit poros teret…

Amikor az idős asszony meghalt, a megtakarított pénzét — nem volt sok, de a szegény falusiaknak valóságos vagyonnak tűnt — a gyülekezetre hagyta.

— Hogy végre új templomot építsetek a falunak… — voltak az utolsó szavai.

Az emberek meghatódtak. Terveket készítettek, kiosztották a munkát.

Ekkor érkezett a hír: a völgyben árvíz pusztította el a falut.

— Hogyan építhetnénk most jó lelkiismerettel templomot, amikor azoknak nincs fedél a fejük fölött? — tépelődött a nép, és elküldte a pénzt a völgybe.

Újra gyűjteni kezdtek, hogy végre legyen templomuk. De valahányszor összegyűlt egy kis pénz, hírt kaptak újabb katasztrófákról. Szomorúan mondtak le a templomról, de hát máshol nagyobb szükség van erre a pénzre…

Lassan elterjedt az egész országban a templomtalan falu híre. Jöttek, egyre többen jöttek köszönetet mondani a segítségért. A téren szokták fogadni őket, egy kis egyszerű ebédet is adnak a vendégeknek. Nagyon boldogok voltak ilyenkor.

Néha-néha valaki felsóhajtott.

— Nem lenne jó, ha nekünk is lenne templomunk?

— Ki tudja… — mondogatták mások.

J. Osterwalder nyomán

Betlehem (2010) — Czenthe Kata rajza
(az Evangélikus Országos Levéltár igazgatójának lánya)

Chicagói karácsony (Jn 3,14k.)

Minden este ugyanannál az asztalnál ült a vendéglőben. Azok, akik értenek az ilyesmihez, biztosak voltak benne, hogy rendőrnek még színét sem szeretné látni. Azt mindnyájan észrevettük, hogy nincs valami jó bőrben.

Különleges karácsonyi ajándékot gondoltunk ki emberünk számára. Egy régi telefonkönyvből kitéptük azokat az oldalakat, amelyen a rendőrség telefonszámai voltak. Szépen összehajtogattuk és újságpapírba csomagoltuk. Síri csönd lett, amikor egyikünk átnyújtotta az ajándékot. Vonakodva vette kezébe a kis csomagot, kétkedő pillantást vetett ránk. Észrevettem, hogy hosszú ujjait végigfuttatta az ajándékon, biztosan megpróbálja kitalálni, mi lehet benne.

És ekkor váratlan dolog történt. Ahogy a zsinórt bogozgatta, pillantása az újságra tévedt. Előregörnyedt, szinte beletemetkezett a lapba. Én embert így még nem láttam olvasni. Erre mondják, hogy falta a betűket. Aztán felnézett. Ilyen ragyogó szemeket nem láttam sem azelőtt, sem azután.

— Itt az áll, itt az van ebben az újságban — kezdte akadozó nyelvvel —, hogy felderítették az ügyet... *Ohio* államban megtalálták a tanút, aki végérvényesen bizonyította, hogy nekem semmi közöm az egészhez!

És megértettük, ez az ember ebben a percben tudta meg, hogy rehabilitálták. Valami miatt, amiért végigbujdosta fél Amerikát. És kacagni kezdett. Nevetése bearanyozta a szegényes vendéglőt. És mi is nevettünk, úgy, ahogyan csak karácsonykor tud nevetni az ember. Ünnepeltünk, most már igazán ünnepeltünk, tiszta szívből.

És ki gondolt volna arra, hogy azt a régi újságlapot nem mi választottuk ki, hanem Isten...

Bertold Brecht nyomán

Szüntelenül imádkozzatok!

Sorozatunk a keresztyén élet elengedhetetlen, létfontosságú elemével foglalkozik. Urunk egy példázattal szemléltette számunkra, hogy szüntelenül imádkoznunk kell, megfáradás nélkül, lankadatlanul *(Lk 18,1kk.)*. Nyilvánvalóan az Ő nyomdokán járva mondja az apostol is a sorozat címéül választott felszólítást: *„Szüntelenül imádkozzatok!" (1Thessz 5,17.)* Sorozatunk Ordass Lajos: ***Az imádkozásról. Imádkozóknak és imádkozni akaróknak szóló tanácsok*** c. könyvén alapul, és annak fejezetei szerint halad.

II. Ellenvetések (1. rész)

Aki még csak készül az imádkozásra, vagy még csak az első lépéseknél tart, az nemcsak biztatásokkal találkozik, hanem bőségesen hall ellenvetéseket is. Könnyen lehet, hogy az ilyen ellenvetések még az elhatározását is megingatják. Az is megtörtént már nem egyszer, hogy szorgalmasan imádkozó ember is ezek miatt akadt meg az útján.

Ezekkel az ellenvetésekkel szükséges szembenézni. Ezt a célt keresik az itt következő részek:

8. Imádkozás-ellenesek.
9. Az imádság kiáltás a semmibe?
10. Önserkentés?
11. Véletlenek találkozása?
12. Félelem?
13. Szükségtelen?

8. Imádkozás-ellenesek

Bár Istent megismerték, mindazáltal nem mint Istent dicsőítették Őt, sem neki hálát nem adtak, hanem okoskodásaikban hiábavalókká lettek.
(Róma 1:21.)

Eddig sok lelkesítő szót mondtam az imádkozásról. Szemünket azonban a való helyzet elől nem szabad behunynunk. A való helyzet pedig az, hogy igen nagy azoknak az embereknek a száma, akik nem imádkoznak. Ha mi az imádkozók „nagy fellegé"-ről beszélünk, mások a nem-imádkozók nagy seregét szeretik mutogatni. És sok embert zavarba ejtenek azzal az érvelésükkel, hogy a nem-imádkozók ugyanolyan jól — vagy még jobban boldogulnak életükben, mint az imádkozók.

Több érvelésükkel szembe kell majd nézzünk részleteiben is. Ma mindössze néhány sűrűn szokásos pontjukat veszem elő, amelyekre egyszerre lehet választ adni.

Megtörténik, hogy istenismeretükre hivatkoznak, sőt éppen Isten védelmezőinek vértezetét öltik magukra. Így mondják: Isten a rend világát teremtette meg. Tehát nem bonthatja meg az imádkozó ember kedvéért a világ igen bölcsen megalkotott rendjét és nem törheti meg a természetbe helyezett törvények érvényességét.

De hiszen az imádkozó ember nem is erre kéri Istent! Ha azonban az embernek van képessége a természeti törvényekkel úgy bánnia, hogy hatásuk az ő javára forduljon, miért ne lehetne arról meggyőződve, hogy Isten — ezeknek a törvényeknek az Alkotója — sokkal inkább belenyúlhat ebbe az Ő világába, hogy ezzel imádkozó gyermekének segítsen?

Az imádság-ellenes ember szava sokszor telve van bántó gúnnyal. Sajnálja az imádkozó embert, mert az szerinte szegényes értelmű, tévelygő ember, akit korlátoltsága csal meg.

Ezzel a pöffeszkedéssel nem nehéz szembenézni. Cáfolhatatlan tény ugyanis, hogy az imádkozók között mindig is voltak éles következtetésre alkalmas elmék. Közéjük tartozik az emberiség sok büszkesége.

Haszontalan időtékozlásnak is sűrűn mondják az imádkozást. Ezzel szemben az imádkozó emberek között bőségesen lehet olyanokkal találkozni, akik ennek az ellenkezőjéről tesznek bizonyságot. Amíg nem imádkoztak, addig széthulló volt az életük is és külön minden napjuk is. Soha önmagukat utolérni nem tudták. Az imádságban kapták meg azt a gyűjtőlencsét, amely gondjaikat egy középpontba szedte össze és azóta sokkal rendszeresebben, könnyebben tudják végrehajtani föladataikat.

Mint látható, néhány szétszórt, futó gondolatot sorakoztattam csak egymás mellé, nem azzal a céllal, mintha cáfolhatatlan érvekre hivatkozva akarnám elintézni az imádságellenes érveléseket. Tudnunk kell ugyanis, hogy az imádkozásnak nem az emberi értelem az egyetlen és legfőbb ítélőfóruma. Az imádkozásról szóló igazságot sohasem lehet szavazattöbbséggel eldönteni. Az imádkozásnak egyetlen bizonyítója és igazolója lehet csak — és ez : — az imádság!

Itt sem mondhatok mást, csak ezt:

Kíséreld meg!

9. Az imádság kiáltás a semmibe?

Ki szerez a hollónak eledelt, amikor a fiai Istenhez kiáltoznak, kóvályognak, mert nincs mit enniök?
(Jób 39:3.)

Van-e értelme a semmibekiáltásnak? Ezt a kérdést sokszor hallottam. Bizonyára te is. Magukat nyilvánosan hitetleneknek valló emberek sűrű kérdése ez. Kérkednek is vele.

Mit feleljünk erre?

Kereken azt válaszolni, hogy a semmibekiáltásnak semmi értelme nincsen, igen kényelmes eljárás. Csak az a kérdés: helyes felelet-e?

Mindenekelőtt állapítsuk meg — (értelmes-e, nem értelmes-e) — van ilyen kiáltás. Egészen egyszerű példával szeretném megvilágítani, amire most gondolok. Példám elméleti. Valaki a nagy folyó vize fölött hirtelen halálos veszedelembe kerül. Senkit sem látott a partokon és meg van győződve arról, hogy senki nem is hallhatja meg kiáltását. És mégis kiált. A példát elméletinek, föltételesnek mondottam, főként azért, mert magam sem hallottam a gyakorlati életben ilyen esetről. De ez nem gátol meg abban, hogy így gondolkozzam: ilyen eset az emberiség múltjában egészen bizonyosan előfordult már. És kitűnt, hogy a veszélyben levő ember tévedett abban a föltevésében, hogy kiáltását nem hallhatja meg senki. Meg is hallotta valaki. Segített is rajta.

A fenti ige Isten dorgáló beszédéből való, amelyet a sok szenvedés alatt elcsüggedő Jóbhoz intézett. Tudtára adja, hogy Ő még a károgó hollófiak kiáltását is imádságnak hallja, pedig azok nem tudják, hogy fölöttük van Istenük. Menynyi szépséggel beszél erről a hegyi beszédben Jézus: *„Tekintsetek az égi madarakra, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csűrbe nem takarnak és a ti mennyei Atyátok eltartja azokat”* (Máté 6 : 26).

Talán nincsen e gondolatmenetben zökkenő, ha az olyan embernek, aki magát teljesen elhagyatottnak érzi, azt a biztatást adom: *„Kiálts!”* Ha nincs is hited, még ha értelmetlennek látod is a dolgot, jogod van kiáltanod. Vagy más szóval így mondom: szabad imádkoznod.

El tudok képzelni olyan embert, aki most erre azt mondja: emberhez méltóbbnak tartom, ha valaki szótlanul meghal, mintha halálos veszedelemben jajveszékelve kiáltozik. Lehet hogy igaza van. De mégis csöndesen meg kell jegyeznem: kapkodás, zúgolódó panasz, jajveszékelés nélkül, csöndes szótlanságban meghaló embert én inkább láttam az Istenben hívők sorában, mint a hitetlenek között.

10. Önserkentés?

(Az „önserkentés” szót használom az idegen *„autosuggestio”* szó helyett.)

Mikor azonban magába szállt, ezt mondta:
Az én atyámnak mily sok bérese bővölködik kenyérben,
én pedig éhen halok meg.
Fölkelek és elmegyek az én Atyámhoz!
(LUKÁCS 15 : 17.)

Mondják: az imádság az embernek önmagával való beszélgetése csupán. S ha az ember hallani vél valamilyen választ az imádságra, akkor az nem egyéb, csak saját szavának a visszhangja. Gúnyolódva mondják: az imádkozó ember önmagát csalja meg. Gyáva és nem mer szembenézni az élettel.

Mindez nemcsak a vallás ellenfeleinek az érvelése. Tudok arról, hogy még valóban imádkozó életet folytató emberek is juthatnak olykor — főként a csüggedés idején — ilyen lelkiállapotba.

Pedig az imádság nem *autosuggestio,* nem önserkentés. Ezt szeretném élettapasztalatom alapján teljes határozottsággal állítani.

De ezzel nem akarom ezt az elméletet kurta-furcsa ridegséggel elutasítani. Inkább azt indítványozom: foglalkozzunk vele egy kissé.

Ha az imádság valóban csak önserkentés volna, akkor is szeretném megkérdezni: hát olyan rossz dolog az önserkentés?

Kétségtelenül haladhat az önserkentés hibás irányba is. Jézus mond is rá példát, amikor arról a gazdag emberről beszél, aki a vagyonáról társalgott önmagával. Így: *„Ezt mondom az én lelkemnek: Én lelkem! Sok javad van sok esztendőre eltéve! Tedd magadat kényelembe! Egyél! Igyál! Gyönyörködjél!” (Lukács 12:19.)*

De lehet az önserkentés az ember számára nagyon hasznos is. Ezt láthatjuk a tékozló fiú esetében.

Az a nézetem, hogy a ma embere ezt az önserkentést egészen végzetesen elhanyagolja. Ezzel pedig nagyon megszegényíti az életét. Jó volna belőle több minden ember életében. Önvizsgálat a csöndes magányban!

Kedvem volna az imádkozás ellen érvelőknek ilyen szavát száznyolcvan fokban megfordítani. Ők ezt mondják: Az imádság csak önserkentés. Én így látom igazabbnak: Az önserkentés mindig egy kissé imádság is.

A tékozló fiú esetében ezt a fölfogásomat igazolva látom. Az önserkentés juttatta el végül is oda, ahová vágyakozott.

Ordass Lajos

Ha imádságról szól sorozatunk, érdemes alkalmanként egy-egy konkrét imádságot is hozzácsatolni Ordass Lajos gondolataihoz:

Amit könyörgéstekben kértek, mind meg is kapjátok, ha hisztek.

Máté 2 I ,22

Uram!

A könyörgés nem imamalom. Ezt Te mondtad. Nem is Istennek adott előírás, melyhez Istennek tartania kell magát. Nem számtantétel: imádkozom — tehát teljesednie kell kívánságomnak. Nem varázslat, mellyel csak meg kell érintenem asztalomat és az máris megterül. Mindezeket példádból látom és tanításodból tudom, aki el nem fáradón buzdítod a tieidet imádkozásra.

Ahogyan Te imádkoztál, az nem volt más, mint elszakíthatatlan együttlét az Atyával. Amikor hozzá szóltál, odasimultál hozzá, mint a gyermek az atyjához. Egyetlen akarat diadalmaskodott — az Atyáé. Mert mindig az a legjobb és legszentebb akarat. Akkor is, ha megsokasítja a kenyeret, akkor is, ha az ínség keresztjét szabja ki. Az imádság a Te számodra az Atyával való zavartalan bizalmi viszony volt.

Uram!

Így szeretnék én is mindig imádkozni. Csak olyat kérni, ami mennyei Atyám akaratával megegyezik, és azzal a hittel kérni, mely egy pillanatra sem kételkedik a meghallgattatásban.

Ordass Lajos

A tengerben a halak sós vízben élnek, de tudjuk, hogy a tengeri hal húsa azért nem sós, bár sós vízben élnek, de a sót nem veszik fel a testükbe. A világban nem a világból valóknak kell lennünk.

S. Sundar

Válság idején

(Ha a megváltást EU-s projektből finanszírozták volna...)

Az egyszerű életről, a mindennapos, csendes názáreti létről szeretnék beszélni. Ha a megváltást *EU*-s projektből finanszírozták volna, milyen komplikált lett volna! Mikor elterjedt a mennyországban a hír, hogy Jézus Krisztus, a második isteni személy a földre jön, gondolom, az angyalok elkezdtek nyüzsögni, hogy vajon hogyan lesz, mint lesz. Döbbenetes, hogy Isten kisbabaként egy istállóban születik meg. Gyakorlatilag semmilyen forrásfelhasználás nélkül, zöldmezős beruházás, önköltség nélkül. Megszületett az Isten közénk. Szeretem csodálni ezt az isteni egyszerűséget.

Tudjuk, hogy menekülniük kellett *Egyiptom*ba. Nincs a megtestesülés évekre előre pontosan megírt forgatókönyve a Szűzanyának és Szent Józsefnek átadva. Isten csak úgy spontán odaszól, hogy menekülni kell *Egyiptom*ba: nincs hiszti, nincs kiakadás. A Szent Család útra kel, mert ez az, amit éppen tenni kell.

A szülőföld iránti szeretetet is meg lehet tanulni a Szent Családtól, mert *Egyiptom*ban a Szűzanya gondolkozhatott volna úgy is, hogy *Alexandriá*ban vannak a legjobb iskolák, a Megváltónak mégiscsak jó lenne, ha jó képzést kapna. Józsefnek amúgy is sikerült már egy kis egzisztenciát teremtenie, egyre több a megrendelés, ezért nem lenne jó visszamenni a poros sárfészekbe, *Názáret*be. Jól ellesznek a nagyvárosban.

Milyen szép, hogy a Szent Család hazamegy! Mi fogadhatta őket otthon? A szent hagyomány szerint talán 5-6 évig voltak *Egyiptom*ban menekültként. Gondolom, hogy a vesszőből, sárból épített kis kunyhójukat elmosta az eső, valószínűleg csak azt a domboldalt találták meg, ahol a kis kunyhójuk, házuk állt. Két kezük munkájával újraépítik a családi fészküket, és elkezdődik az élet.

Szeretem magam elé képzelni, kiszínezni ennek a názáreti életnek egy-egy mozzanatát, egy-egy jelenetét. Szeretem elképzelni, hogy a Világmindenség Ura odaáll az édesanyja elé, és azt mondja: *„Anyu, kiengedsz a fiúkkal egyet focizni?”* Amikor először elgondolkoztam ezen, egészen mellbe vert, hogy a Világmindenség Ura eljött azért, hogy *„ipiapacs, ki vagy ütve!”* játékot játsszon, hogy kergetőzzön az emberek fiaival. És így van. Mielőtt Jézus egyetlen csodát tett volna, egyetlen nagy beszédet tartott volna, játszott az emberek fiaival. Olyan jó elképzelni, hogy szalad a kis Jézus elöl, utána a többi gyerek: *„Meg vagy fogva, kis Jézus, bújjunk el, most te vagy a hunyó!”* Ez mind olyan szép!

Szeretem magam elé képzelni, hogy a Szűzanya a mindennapi munkáját befejezve kihajol a kisablakon, és szól Jézusnak, hogy menjen és szóljon az atyjának, hogy jöjjön vacsorázni. Jézus odafut, és segít az apukájának elrakodni a szerszámokat. Leülnek a názáreti kis házban. Milyen egyszerű lehetett!

Úgy vélik, hogy a keresztesek megtalálták a Szent Család házát, melynek maradványait elhozták *Olaszország*ba, *Lorettó*ba. Úgy tartják, hogy a názáreti Szent Család háza egy kis barlang és előtte egy szobácska volt. Nem tudjuk pontosan, de úgy gondolom, hogy biztos van benne valamennyi igazság, hisz szél fúvatlan nem indul, és egyházilag dokumentált tény, így valószínű, hogy a názáreti házból vannak ott elemek.

De nem ez a lényeg, hanem az, hogy lélekben mi is próbáljunk odaülni a Szent Család mellé az asztalkához. Egy durva faragott asztal, mely Szent József keze munkáját dicséri. Az asztalon néhány agyagtányér, párolog benne a lencsefőzelék, megfogják egymás kezét, hálát adnak a Mindenhatónak a mindennapiért. Nekiülnek szerényen elkölteni a vacsorát. Milyen egyszerű! Ott nincs se mobiltelefon, se tévé, se légkondicionáló. Én mégis úgy gondolom, hogy ezek az emberek végtelenül boldogok voltak ott. Jó volt nekik együtt lenni.

Azt is szeretem magam elé képzelni, hogy kiültek a kispadra a ház elé, fölöttük ragyogtak a csillagok. A kis Jézus odabújt Máriához, és József elkezd egy csodálatos szép ószövetségi zsoltárt, énekelnek. Jó lehetett nekik ott. Egyszerű és szép.

Szeretem elképzelni, hogy Jézus egy kicsit nőtt, és az apukájával együtt dolgozik, fűrészelnek. A fűrész egyik végét fogja az Isten, a másikat az ember. Talán bölcsőt készítenek vagy asztalt, vagy talán koporsót, nem tudom… Olyan jó látni azt, hogy Isten együtt dolgozik az emberrel! Egy család.

Ha belegondolunk, Jézus Krisztus a hagyomány szerint harminc évig ezt a názáreti csendes életet élte. Abban az időben 28-29 év volt az átlagéletkor. Nagyon fiatalon haltak meg az emberek. Tehát Jézus egy egész emberöltőt egyszerű emberként élt le. Nem csinált semmi rendkívülit. A szentírás szerint az emberek azt mondják: *„Nemde ez Mária és József fia, hát nem itt éltek közöttünk a rokonaikkal?”* Tehát ha Jézus valami rendkívüli dolgot tett volna mint kisgyerek vagy fiatal, akkor egész biztosan mondták volna, hogy „Ez már gyerekkorában is annyi furcsaságot beszélt, nem is csoda, hogy most ide jutott.” De azt mondják, hogy Jézus olyan volt, mint mi, mint a többiek, élte a hétköznapi életet, és most hirtelen elkezd csodákat tenni. Csodálkoznak rajta. Harminc év názáreti csendes élet. Ez alatt a harminc év alatt a mi hétköznapi, egyszerű életünket Jézus Krisztus megszentelte.

Olyan érdekes, hogy a gonosz lélek felviszi Jézust egy templom tetejére és mondja: „Dobd le magad, az angyalok úgyis a tenyerükön hordoznak, te leszel a nagy sztár, mindenki hanyatt esik, hogy milyen ügyes vagy, hogy ilyen sereget senki nem tud csinálni!” Jézus azt mondja: *„Távozz tőlem, sátán!”* Tehát a feltűnő, a fényes, a csillogó dolgokat, a *‘tűzijátékokat’* kerüli. Nem hiányzik neki, hogy ilyen extra dolgokkal szórakoztassa a közönséget. A hétköznapi emberek életét éli.

Jó elképzelni a huszonéves Jézust, ahogy a názáreti barátaival munka után leülnek és beszélgetnek: meghallgatja az emberek gondját-baját, figyel. Nem kapkodja el a választ, még nem érkezett el az ő órája. Milyen jó lenne, ha meglenne bennünk ez a végtelen türelem!

Názáreti csendes élet. Megvan-e a szívünkben a vágy ezek iránt a dolgok iránt? Az ember sokszor nézi a televíziót és egyébről se szól, mint gazdasági válságról, hogy milyen nagy a probléma, nincsen pénz, hogy így, hogy úgy, hogy amúgy. Erről eszembe jut egy vicc: A székely bácsi hazafelé menet a sötétben nekimegy a villanypóznának és elkezdi körbe tapogatni. Megy körbe az oszlop körül, és egyszer csak felsikolt: „Jaj, istenem, be vagyok falazva!” Kicsit ilyen ez a gazdasági válság: tényleg van egy akadály, de azon kívül még annyi irányba mehetünk, annyi szép dolog van körülöttünk, amit a Jóisten felkínál!

Milyen szép és csodálatos a családi élet! Milyen jó élni itt, *Magyarország*on a názáreti csendes életet! A Szűzanya és Szent József által kitaposott út mindannyiunk előtt nyitva

áll. Hiszem, hogy azt, ami az embert igazán emberré teszi, a gazdasági válság igazán nem érinti. Az, hogy leüljél a feleségeddel és elbeszélgessél, elsétáljál valamerre, azt a gazdasági válság nem érinti. Ahhoz nem kell *EU*-s finanszírozás… Az, hogy a szomszédból a barátaidat áthívd, és egy pohár sör mellett egyet römizzetek, kártyázzatok, egy jót beszélgessetek, ahhoz sem kell nagy befektetés. Ahogy ahhoz sem, hogy a gyermekedet kézen fogd és elmenj vele virágot szedni és madárfüttyöt hallgatni az erdőbe.

Nagyon szegény családból származó, úgymond szociális árvákat nevelünk az Alapítványunkban. Vakációkor a gyerekek — hiába árvák — ők is hazavágynak. Így volt három gyermekünk is egy családból, ahol az apuka, anyuka élt, de tudtam, hogy egy garázsban hajléktalanok, teljesen lecsúszott egzisztenciák, nem akartam hazaengedni őket, de ők mégis kérleltek. Gondoltam, elviszem és este visszahozom őket. Délután 3-4 óra körül elmentem értük, mert korán sötétedik, már félhomály volt.

Nem volt bevezetve a garázsba a villany, két nagy vasajtó, középen egy szerelőgödör, egy ágy, az ágyban a három gyerek az anyukához bújva, a plafonon a lehelet kicsapódott a hideg betonra, a vízcseppek mint egy-egy gyémánt csillogtak. Nem láttam semmi nyomát annak, hogy karácsonyra vagy szilveszterre készülődtek volna. Hideg volt, sötét volt. Az apuka állt az ágy mellett, tördelte a kalapját, az anyuka nyakában csüngött a három gyerek. Szóltam, hogy *„Gyerekek, gyertek, öltözzetek, megyünk vissza Dévára!”* Ők persze tudták, hogy várja őket a meleg fürdő, a szép ruha, a kölyökpezsgő, a csillagszórók, minden, ami ilyenkor belefér egy ilyen intézeti karácsonyba.

És akkor az egyik kisfiú azt mondta: *„Pap bácsi, mi nem ünnepelhetnénk itthon, anyukámékkal?”* Éreztem, hogy megáll bennem valami. A gyereknek nem arra van szüksége, hogy egy csomó kütyüt odavigyenek neki talicskában, hanem arra, hogy átölelje a nyakadat, hogy megpusziljad, hogy érezze azt a jóságot, ami egy szülőből árad. Egyfelől egy csomó limlom, másfelől az édesanya meleg nyaka és semmi más. És messzemenően az édesanya volt a nyerő! És akkor én azt gondoltam, hogyha Isten segít, ezt minden szülőnek elmondom…

Pár gondolat még a gyereknevelésről: milyen szép, hogy amikor a kis Jézus elveszik, nem esik Mária Józsefnek, „Milyen férfi vagy te, a teremtés nagy koronája, így lehet rád bízni a gyermeket!” És ugyanígy József sem kezdi el, hogy „Mit tudom én, mit kokettáltál a Szentlélekkel vagy kivel, halvány gőzöm sincs, honnan az a gyerek, fújd fel, én elmentem!” Milyen jó, hogy ők nem így civakodnak! Megfogják egymás kezét, baj van, gond van, meg kell oldani. Összetartanak. Együtt indulnak el megkeresni a kis Jézust.

Képzeljük csak el, hogy eltelt egy nap, és nincs meg a kis Jézus. Összebújnak egy fa alatt (akkor nem voltak motelek), imádkoznak. Másnap folytatják a keresést, és harmadnap sem adják fel, nem mondják azt: *„Isten adta, Isten elvette, legyen áldott az Úr neve!”* Nincs bennük fatalizmus, hogy ha az Úr akarja, akkor megkerül, ha nem, akkor nem. Keresik a maguk kis egyszerű eszközeivel, hisz nem volt hangosbemondó, rendőrség. Keresik az Istent a földön.

Milyen szép, amikor megtalálják! A végtelen alázat, amivel köszöntik: *„Nézd, atyád és én aggódva kerestünk, miért tetted ezt velünk?”* A család békéje újból helyreáll. Azt írja a ***Szentírás***, hogy hazamentek, és Jézus növekedett bölcsességben és kedvességben, a szülei és mindannyiunk örömére. Én azt gondolom, hogy még a názáreti csendes életbe is belefér néhány ilyen jeruzsálemi kiruccanás, aggodalom, nehézség, válság... Milyen szép, hogy nem egymásnak esnek ezek az emberek, hanem együtt oldják meg a feladatokat, gondjaikat és bajaikat! Nagy-nagy szeretettel és örömmel állítom mindannyiunk számára példaképül ezt a názáreti csöndes életet.

A kétezer év alatt nem került szebb eszme, szebb kihívás élő ember elé, mint a család. Ezt az életformát maga Jézus Krisztus szentelte meg. Adja az Isten, hogy ezen az úton járva a Kárpát-medencei magyar családok önmagukra találjanak! Ne olyan helyen keressék a boldogságot, ahol nincs, a kút mellett ne haljanak szomjan! Merjenek meríteni ebből az ajándékból! Merjétek szeretni egymást, merjétek megfogni a férjetek/feleségetek kezét, merjétek átölelni a gyermekeiteket, merjetek játszani, merjetek kirándulni, beszélgetni! Merjetek örvendeni annak, hogy ajándék vagy Te is, és ajándék a melletted lévő családtagod is! Adja az Isten, hogy megújuljanak a Kárpát-medencében a magyar családok közösségei! Ámen.

Bőjte Csaba ferences testvér

Maradandó Város

„Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük.” (Zsid 13,14.)

Bár kezdőmeditációt közöltünk az év igéjéről testvérgyülekezetünk lelkésze írása alapján, talán van értelme a *Mag—Tár* lezárásául egy igetanulmányt is közrebocsátani. Mivel úgy alakult, hogy az *EBBE* (*Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület*) januári alkalmából elvállaltam a bibliaóra megtartását erről az igéről, hát gyülekezeti bibliaóránk évkezdő alkalmait is erről tartottam *Felsőpetény*ben és *Ipolyvecé*n. Ezt próbálom kicsit rövidítve összefoglalni:

Nemrég hallottam a rádióban az ún. *Couch-surfing*ről (*kouch szörfing*) — egy olyan *‘utazási-turisztikai formáról’* van szó, ahol nem szállodai szobákat foglalnak le, hanem a nyilvántartásban szereplő *‘önkéntes szállásadóknál’* töltik éjszakáikat — egyéni, családi megoldásban. Nem egyszerűen az olcsóbb ár a lényeg, hanem az, hogy különféle országokban élő emberekkel, így különféle kultúrákkal ismerkedhetnek meg — ezt mondják elsősorban az előnyének, bár feltételezem, hogy azért a kalandvágy is ott van… Akkor még nem tudtam, mi lesz 2013 igéje, de pontosan ez a mondat jutott eszembe: nincs itt maradandó városunk, ezért vándorok vagyunk… Ezt jelképezte ez a fajta szálláshely, hogy megyünk ide-oda…

2007-ben tartottam előadást az Útmutató készítőiről, a *Herrnhuti Testvérgyülekezet*ről. Történetük kezdőszakaszát érdemes lehet felidézni: A *Cseh-Morva Testvériség* száműzöttként élt 300 évig (érdekes: az őskeresztyénség is 3 évszázados üldözött állapottal kezdte!), majd földi vándorlásba kezdtek, keresve az eljövendőt — és végül csak a szomszéd országba mentek, Zinzendorf birtokára. Nemcsak az eljövendő települést keresték, hanem mindenekelőtt az eljövendő mennyei hont! Hiszen ezért tartottak ki olyan mérhetetlen hosszú ideig a hitük mellett.

Mulandó város helyett az eljövendőt keressük. Egyúttal az Isten által ígért Eljövendőt keressük és várjuk! Az Eljövendő Úr Jézust, Aki szolgai forma leplében járt itt a földön az idők közepén (bizonyos módon némelyek így fogalmazták meg, habár a bibliai kifejezés szerint ez az idők teljessége), és Aki teljhatalma dicsőségében jön vissza a világ és az idők végén.

Amúgy számomra nagyon leterhelt ez az ige… Benne van két házasság zátonyra futása. Először is a sajátom. Mert nincs itt maradandó városom. Nemcsak abban az értelemben, hogy lelkészként nincs is saját lakhelye az embernek — így aztán tovább kellett állnom, hanem az otthon abban az értelemben is elveszett a vándorlásban, hogy egyedül kellett továbbmennem.

A másik példa előtt egy kis kunkort is leírok — majd ki fog derülni, miért is. Maradjunk még a saját első házasságom terhelt portáján. Egy áldott kényszerpályára kerültem *Aszód*ra, az én *Sareptám*ba. Ezt az időszakot ugyanis — emberi oldalról édesanyámnak köszönhetően — Illés próféta sareptai tartózkodásával párhuzamba állítva is éltem meg. (Nem véletlenül lett első fiunk Illés, ez volt az egyik tényező…)

Nos, ezt a sareptai 3 évet tárja elénk az írói fantázia segítségével a bestselleríró Paulo Coelho: ***Az ötödik hegy*** c. regénye, amely nagy hatással volt rám, és megszerettette velem az alkotót. Emiatt elolvastam más könyvét is, pl. ***Az alkimista*** mellett ***A zarándok***ot is. Ez egy brazil üzletemberről szól, aki egy lovagrend tagja lett, de elvesztette a kardját — ami jelképesen a lovag-lét elvesztését jelenti —, ezért végig kell járnia mesterével ***Az utat*** (azaz az *El Camino* zarándokutat), *Dél-Franciaország*tól indulva teljes hosszában. Közben újra és újra találkozunk divatos bölcsességekkel, amelyek a tulajdonképpen divattá terjedő alternatív, részben anticivilizációs életet, és a materiális világon túlnyúló valóság fontosságát is hangsúlyozzák.

Elgondolkodtató volt a könyv. Nyilván az *El Camino* és a zarándoklat kapcsán idevág az év igéje. Hiszen tulajdonképpen a zarándokok ősidőktől fogva hivatkoznak a *Zsidó levél* eme passzusára! Bennem azonban az is megfogalmazódott, hogy épp azért, mert nincs itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük, a földi zarándokutak épp az ellenkezőjét képviselik, mint amire meghirdetik. Elvégre a zarándokútvonal pont a földi várost-világot képviseli, nem pedig a maradandót… Ezzel nem kívánom elvenni senki kedvét attól, hogy bármifajta zarándokút révén kívánjon elmélyedni Isten titkaiban, legfeljebb azt mondom, hogy óvatosan kell bánni vele, nehogy a lelki helyett az e világi rögzülést szolgálja egy ilyen út. Veszély rejlik hát ebben a spiritualitásban. Leegyszerűsítve és kisarkítva: Az bűzlik benne, hogy bár keresztyén lovagrendről van szó a könyvben, mégis az az érzésem, hogy Krisztus-hit helyett inkább valamiféle mágikus hit jelenik csak meg, ami bizony nem keresztyénség, hanem pogányság!!! (Ezt ***Az ötödik hegyben*** nem érzem ilyen kitapinthatónak.)

Tehát ambivalens a véleményem az *El Camino*val, mint zarándokúttal, és ***A zarándok***kal, mint könyvvel is.

Mindemellett a későbbiek során döbbenetes tapasztalatokat szereztem. Biztos korábban naiv voltam, és ez lehet, hogy egyenesen hiba. Számomra mindenesetre hideg zuhany volt szembesülni azzal, amit Coelho könyveivel kapcsolatban kritikaként olvastam. Nem állítom, hogy a *bestseller* műfaja volna a maradandó művészeti érték, ám azt sem gondolom, hogy pusztán a *bestseller*-volt értéktelenséget jelentene, ostoba frázisok pufogtatását bölcsességekként, stb. Ezt a kritikát persze még el lehet tenni oda is, hogy mondjuk egy ateista esetében nem csoda, hogy ha olyasmivel találkozik, ami az ember bármiféle szellemi-spirituális vonatkozásait érinti, akkor ösztönösen lelki rángás vesz rajta erőt. Igen, akár Salamon bölcsességét tekintsük, és mondjuk a *Példabeszédek* mondásait, a benne levő szavak holtan koppannak a jégmezőn, ha nem eleveníti meg a Lélek. Tehát a hittel kapcsolatos műben tulajdonképpen törvényszerű is, hogy ideológiai háttér alapján hasadás keletkezzen.

Később azonban azt kellett megélnem, hogy még a világi témában készült alkotások esetében is egyfajta jelenség tapasztalható, amit *'párthasadásos filmkritika'* néven illettem magamnak, ill. tulajdonképpen egyfajta *'párthasadásos művészettörténet'* alakult ki. Mit értek ez alatt az értelmetlen szókapcsolat alatt? Azt a megdöbbentő sajátságot, hogy hazánkban (világunkban?) még egy politikától teljesen érintetlen film értékelése is alapvetően attól függ, a kritikát író személy ill. a médium, amelynek munkatársa, milyen pártszimpátiával rendelkezik.

Azt nem csodálom, hogy a gyülekezetben is vetített ***Agora*** c. film esetén ez tapasztalható (az elmaradt megbeszélésére készülve néztem utána) — hiszen itt keresztyénség csap össze ateizmussal. Első alkalommal azonban nem itt szembesültem e jelenséggel, hanem ***A tökéletes trükk*** c. filmnél, ami két XIX. századi bűvész vetélkedéséről szól. Számomra nagy élmény volt. Aztán olvastam egy kritikát, és elkerekedett a szemem: valóban ugyanazt a filmet láttam?

További kritikák megtekintése alapján pedig azt vettem észre, hogy világos választóvonal van — pártszimpátia szerint! Valóban ennyire kettéhasadt a világunk, benne konkrétan országunk?! Mikeás fiunk keresztapja szerint nem annyira pártszimpátia lehet a valódi gyökér, hanem inkább az, hogy érték-alapon áll-e az illető, vagy sem (ha úgy tetszik, így is fogalmazhatom: minden érték mértéke az ember-alapon áll-e). — És szinte máris az év igéjénél vagyunk megint! Égi mérték, vagy földi mérték a normám? Maradandó város, vagy földi város az otthonom?

Ezzel vissza is térek az év igéje kapcsán elkezdett illusztrációkra: Mivel a másik példa 7 évvel ezelőtt is, és az elmúlt év végén is bekerült a hírekbe, ezért remélhetően nem követek el indiszkréciót, hogy példaként azt hozom elő, ami számomra tulajdonképpen a legelső kapcsolódás, és ami leginkább leterheli számomra ezt az igét.

Néhány évvel ezelőtt az akkori frissen megválasztott pécsi felügyelő keresett meg e-mailben 2006 márciusában — és ha nem is pont erről az igeversről, de egy fejezettel korábbi, hasonló témájúról érdeklődött. A *FraterNet*-es előkészítőim miatt keresett engem: Tudok-e segíteni abban, hogy a kért igehelyről minél többet megtudjon. Ez a vers volt: *„Ezért tehát mi, akik rendíthetetlen országot kaptunk, legyünk hálásak és azzal szolgáljunk Istennek tetsző módon: tisztelettel és félelemmel." (Zsid 12,28.)* A rendíthetetlen ország és a maradandó város természetesen hasonló téma.

Két kör és két hét levélváltás után jelezte, hogy sürgeti az idő, mert másnap elutazik, és előtte szeretne utánanézni az igeszakasznak. Még ekkor is gyanútlan voltam — nem sokkal később viszont megtudtam édesanyámtól, hogy eltűnt… Hónapokig semmit nem lehetett tudni róla. Aztán egyszer csak hírt adott magáról — elment a talán sokak által ismert ***El Camino*** zarándokútra, megtalálni önmagát. Csak úgy. Senkinek sem szólva. (Előtte pár hónapig bolyongott *Európá*ban, de nem teljesen világosak az események.) Nem igazán csodálom, hogy amikor hazatért, családja nem fogadta vissza, feleségének elege lett. A munkahelye — a pécsi egyetem — sem fogadta vissza…

Hát az, hogy a földön vándorok vagyunk azt jelentené, hogy otthagyunk csapot-papot, családot és mindent, és már a rendőrség keres?!? Ez legfeljebb szektás magatartás, de nem hitből, és nem Istentől jövő.

Az ***Evangélikus Élet***ben olvashattuk Szeverényi János sorait, amelyben — csak helyeselhetően — a szövegkörnyezet fontosságára hívja fel a figyelmet, és a megelőző mondatokat is idézi — főleg, hogy a mondat *'mert'* kötőszó köldökzsinórjával kötődik a megelőzőekhez. A pécsi felügyelő esetét tekintve már előbbre kellett tekintenünk a kontextusba az előző fejezetre — most még eggyel előbbre is tegyük meg!

Olvassuk el hát a még egy fejezettel korábbit — azaz a *Zsid 11*-et. Itt a szentíró a hit példaképeit sorolja — leginkább Ábrahám juthat eszünkbe, és a szentíró is az ősatyákat emeli ki, mint akiknek nem volt maradandó városuk, hanem egész életükben vándoroltak és az eljövendő ígéretek teljesü-

lését várták hittel. Ábrahám ugyan otthagyta apját és testvérét — de nem hagyta ott Sárát, a feleségét! Sőt, az idők során Isten egyre inkább megerősítette az utódok és még inkább **az Utód** ígéretét, és Sárát olyan becsben tartotta, hogy a Megváltó ősanyja lett! (Fokozatosan jelentett ki egyre többet Ábrahámnak: saját fia lesz és nem valami örökös, Sárától fog születni, stb.) Isten tehát nem azt várta az ősatyától, hogy egyedül menjen el, hanem a pereputtyával — ha apját ott is hagyta Háránban.

Szomorú folytatás, hogy a zarándokútra eltűnt felügyelő aztán Bajára ment tanítani a főiskolára. Nemrég ismét nyomtalanul eltűnt…

(Az év során azóta ismét megtalálták. Szülei nem nyilatkoznak, csak annyit tudok, hogy kórházban kezelik. Emberi tragédia, ami ezzel a tehetséges emberrel történt. Lehet persze könnyeden nevetni is rajta — sajnos ilyet is tapasztaltam —, hogy megbolondult szegény. Ám az az igazság, hogy bármikor, bármelyikünkkel megtörténhet! Hiszen korábban semmi előjelét nem lehetett látni. Nagynénémmel együtt jártak hittanra. Konfirmációm körüli időmben igencsak felnéztem rá, amikor a *'vasárnapi pofaviziteken'* túl közelebbről is megismertem egy alakalommal. A gyülekezet vendégeket fogadott, ő pedig idegenvezetést tartott a városban délelőtt is, majd — az otthoni ebédtől szaladtam vissza — délután is. Nagy élmény volt a város amúgy ismert helyeiről sok újat megtudni. A bajai tanárok is elismerően nyilatkoztak róla és tudásáról, a diákok is szerették és nagyra becsülték. A depresszió azonban úgy tűnik, legyűrte. Aztán azon már lehet tanakodni, hogy a családi problémák szülik-e a depressziós állapotot, vagy a depresszív esetek rombolják a családot — de azt hiszem, ez éppoly felesleges téma, mint a tyúktojás esete: azaz a kérdés, hogy a tyúk vagy a tojás volt-e előbb…)

Nincs itt maradandó városunk — de ez nem azt jelenti, hogy megvetjük a földi hajlékunkat, megvetjük a földi családunkat! Ez azt jelenti, hogy bár ez a világ mulandó, mi azonban Isten ígérete alapján hittel egy sokkal jobbat, mégpedig örökkévaló hazát várunk!

Bábel tornya felépítetlen maradt, *Sodoma* elpusztult, *Jeruzsálem*et porig rombolták, de Bélsaccár városát is egyetlen éjszaka elfoglalták, *Buda* elesett a török által, *Drezdá*t lebombázták, *Hirosimá*ra és *Nagaszaki*ra atombombát dobtak, a *Világkereskedelmi Központ* ikertornyai összedőltek. A legenda szerint *Atlantisz* elsüllyedt — ami ha legenda is, de azt jelzi, hogy az emberiség érzi az isteni igazságot, és hogy az ítélet pusztítása rajtunk van, a kollektív emlékezet tud egy elveszített, jobb világról... Bibliai oldalról pedig az özönvíz emlékét őrizzük, de temérdek nép őrzi ezt különféle formában. Az emberiség tehát tulajdonképpen egyetemesen őrzi magában épp azt, amit millió módon megtapasztalunk a magunk életében is: **Itt** nincs maradandó városunk — **nincs** itt maradandó városunk, **maradandó** városunk itt nincs. Akkor mégis miért kapaszkodunk bele görcsösen, miért ragaszkodunk hozzá?!

Hiszen életünk során temérdek energiát fektetünk abba, hogy bebiztosítsuk magunknak a földi maradandóságot, az e világi maradandó várost. Pedig ha a földön lenne maradásunk, azaz maradandó létünk, akkor igencsak pórul járnánk és reménytelenen volna életünk. Ha ezt a tökéletlen, bűnökkel terhelt világot, és benne a magunk tökéletlen és bűnökkel terhelt életét maradandóvá tehetnénk, akkor megteremtenénk magunkat a poklot már itt! Hála Istennek, hogy Neki más terve van velünk és a világgal. Ő nem egy romlott világot akar maradandóvá tenni számunkra, hanem elkészítette a Golgota révén felépülő Maradandó Várost. Új teremtésével előáll majd a Mennyei Jeruzsálem. Ezt kell már földi életünkben is keresnünk.

KIERKEGAARD ismert mondása szerint aki a korszellemmel köt házasságot, az hamar özvegy lesz. Most talán úgy fogalmazhatnánk: Aki e — mulandó — világgal köt házasságot, az végül *'világtalan'* lesz… Hosszú távon nem túl bölcs eljárás lehorgonyoznunk olyasmihez, ami nem maradandó. Aki ellenben az eljövendő világot keresi, és az Eljövendő Krisztushoz horgonyozza életét, annak örökkévaló ajándékban lesz része.

Maradandó város nem a földi, hanem csak a menyei Jeruzsálem! Ezért jött Jézus — hogy megnyissa a megváltás által az utat a Benne hívőknek ebbe a Maradandó Jeruzsálem-városba.

Áldjuk Urunkat, hogy Betlehembe elhozta Azt a Magzatot, Akit már az ősi kígyó büntetésekor megígért (majd az asszony magjának sarkát mardossa ugyan, de Ő pedig a fejére tapos). Ő szerezte meg a mennyei, Maradandó Város állampolgárságát mindazoknak, akik hisznek Benne.

Nemcsak *Herrnhuti Testvérgyülekezet*ben van egyfajta kettős állampolgárság, hanem minden keresztyénnek. Nem *'szlovák módon'*, válhatunk kettős állampolgárokká, hogy el kellene veszítenünk az egyiket a másik érdekében, hanem egymás mellett lehetünk két világ állampolgárai. Van egyfajta földi állampolgárságunk, és van a mennyei állampolgárság, amit Jézus hozott el, megnyitva az utat a kereszt és a Golgota által. Éppen ezért várjuk ez eljövendő várost, és az Eljövendő Urat.

Így fohászkodhatunk mi is Hozzá: *Jöjj, Urunk, Jézus!*

Jeruzsálem — egyelőre még a földi, nem a mennyei...

Esemény—Tár

Baptistákkal közös reformációi istentisztelet

Váltakozó rendben tartott rendünk szerint ismét gyülekezeti termünk adott otthont közös istentiszteletünknek, így a vendég, Sellyei Imre szolgált igehirdetéssel. Előtte azonban emlékeztetett az évek múlására is, az előző reformációi alkalmunk óta elmentekre.

Megemlítette azt a mondást is, miszerint ha Luther ma élne, akkor ismét kalapácsot ragadna, hogy megújítsa az egyházat. A megújításról, előrelépésről szóló alapigét is választott: *Neh 1,1-4.; 2,9-18.*

Nehémiás szomorúan szembesül azzal, hogy a szent város milyen romos: *„Jeruzsálem várfala csupa rés, és kapui tűzben égtek el.” (Neh 1,3b.)* Nehémiás aztán az Úr elé borul le, és bűnvallást tesz — olyan kollektív bűnvallást, amelybe saját magát is belefoglalja — nem mondja, hogy ő kivétel, hiszen ő már a fogásban született, távol volt az országtól, hanem így vall: *„Vallást teszek Izráel fiainak a vétkeiről, amelyekkel vétkeztünk ellened. Vétkeztem én is és atyám háza népe is!” (Neh 1,6b.)*

Csak a megtért hívő ember tudja ezt elmondani... Bűnvallásából aztán megújulás lesz — a király észreveszi szomorúságát, és kinevezi helytartónak, hogy építse újjá Jeruzsálemet, várfalát.

Nehémiás egyrészt meglátja a feladatot, meglátja a valós helyzetet, a problémát — ez sem magától értetődő manapság! —, meglátja a megoldást is. Nemcsak olyan, mint a hőmérő, amely megmondja a hőmérsékletet, hanem olyan, mint a termosztát, amely szabályozza is a hőmérsékletet. Másrészt látjuk Nehémiás történetén keresztül is, milyen fontos a biztatás: *„Jöjjetek, építsük fel Jeruzsálem várfalát” (2,17b.)*.

Nehémiás érdeme, hogy egy egész népet tudott mozgósítani, meg tudta győzni őket, hogy Istennel van megoldás. Lehet, hogy itt a gyülekezetben is vannak Nehémiások. Egyetlen ember meg tudja változtatni életünket. Imádkozzunk, hogy legyenek ilyenek!

Felsőpetény falujából Petőfi szülővárosába

Különleges ádventi sorozatot tartottunk 2011-ben — különlegessége azonban elsősorban nem *Ipolyvecén* és *Felsőpetény*ben mutatkozott meg, hanem *Kiskőrös*ön. A felsőpetényi parókiáról ugyanis egy hétre Petőfi szülővárosába költöztem december 12-18. között, miután Lupták György igazgatólelkész egy hetes evangélizációs sorozatának megtartására hívott. (Nevét onnan is ismerheti a gyülekezet, hogy a *ProChrist* műholdas evangélizációk magyarországi szervezője.)

Természetesen nem könnyű épp ádventi időben egy teljes hétre elszakadni a gyülekezettől, így nem volt könnyű igennel felelni a hívásra. Ugyanakkor évről évre magam is tapasztalom, hogy egyre nehezebb csak egy-egy estére is vendég igehirdetőket meghívni, így átéreztem a kiskőrösiek nehézségeit — holott régi hagyományuk az ádventi evangélizációs hét. Ha a felsőpetényi és ipolyvecei ádventi és böjti estjeinkre rendszeresen fogadunk vendégeket is, akkor tulajdonképpen természetes kell legyen az is, hogy magam is elfogadok hasonló meghívásokat.

*Kiskőrös*ön hétfőtől szombatig esténként zajlottak az alkalmak, majd a vasárnap reggeli ill. a délelőtti úrvacsorai istentisztelet zárta a sorozatot. Amikor a témán elmélkedtem, azt az ihletet kaptam, hogy Jób történetét Ábrahámével párhuzamban dolgozzam fel, és keressem mindebben az ádventi jelleget. Jób könyvének egyik kulcsmondatára alapulva így lett a sorozat címe: *‘Ok nélküli’ Ádvent Jób és Ábrahám életében*.

Az is természetes volt, hogy akkor ennek megfelelően igyekezzem az itthoni sorozatot is erre építeni — igaz, a kiskőrösi hét alkalom tematikáját összevontan kellett adaptálni a négy ádventi hétre. Kivételesen ádvent utolsó hete is majdnem teljes volt, mert Szenteste szombatra esett, így december 20-án is megtartottuk alkalmunkat. A *Kiskőrös*ön töltött hétre hívtunk vendéget az esti sorozatra — mivel azonban most tulajdonképpen helyettesítésként volt szükség, olyan személyre, aki egyedül is otthonosan mozog közöttünk, ezért Szabó András esperest hívtam, aki örömmel el is vállalta a szolgálatot. A vasárnapi istentiszteleteket pedig Jambrik Zsolt teológus tartotta december 18-án.

(A *Kép—Tár*ban — újságunk végén — tekinthető meg ízelítőül néhány kép a kiskőrösi gyülekezetről ill. Petőfi szülőházáról.)

Ökumenikus imahét

Felsőpetényben

Évente megtartott sorozatunk esti nyitóalkalmára a római katolikus templomban került sor 2012. január 15-én, amelyen *Mk 10,41-45.* alapján csendült fel Isten igéje Sellyei Imre baptista lelkipásztor tolmácsolásában.

Megdöbbentő, hogy amikor Jézus a haláláról beszél, akkor Jakab és János az anyjukkal odaáll Jézus elé, és azt kéri, hogy egyik fiú Jézus bal, a másik fiú pedig jobb keze felől ülhessen majd Isten Országában. Mit értettek meg Jézus szavaiból? Melyik gyülekezet lelkésze a jobb? Melyik tanítvány a nagyobb, ki az első?

Jézus Krisztus gondolatában, Isten Országában azonban más a sorrend. Mert — az imaheti téma megfogalmazásában — a szenvedő Krisztus átformál. Isten Országában aki naggyá akar lenni, az legyen szolga. Aki első, az legyen rabszolga — az mások javára szolgáljon! Mert az Emberfia sem azért jött, hogy Neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon és életét adja másokért.

Jézus tehát azért jött, hogy Ő szolgáljon — a Te javadat keresi! Azért jött, hogy kiszolgáljon — nem a vágyaidat, nem is az igényeidet, hanem hogy örökéletünk legyen! Azért jött, hogy életét adja mindenkiért. A szenvedő Krisztus tehát átformál — ha életünkben egy pici pozitív változás történik, már megérte, hogy itt vagyunk. Jól ismert a történet, hogy a piacon két árus beszélget. Azt kérdi az egyik: Mit prédikált a pap? A másik: Már nem emlékszem rá, de azt tudom, hogy a súlyokat ki kell cserélnem. Ha csak ennyi történik, már megérte eljönni!

Ki az első? Aki a legtöbbet szolgál! Isten Országában az az első, aki megalázza magát, krisztusivá válik.

Január 17-én kedden az ősagárdi gyülekezeti teremben gyűltünk össze közös istentiszteletünkre, amelyen jómagam prédikáltam *1Pt 2,21-25.* alapján, ***A szenvedő Szolga átformál*** címmel.

Mi a keresztyén élet legfőbb jellemzője? A keresztség? Gyülekezeti nyilvántartásban szereplés? Egyházi járulék? Istentisztelet-látogatás? Imádkozás? Bibliaolvasás? Jócselekedetek? Az, amit mi teszünk?

Pál arról vall, hogy az egyháznak mindenekelőtti feladata a keresztről szóló beszéd hirdetése. Péter elénk tárja, hogy a keresztyén életnek elengedhetetlen velejárója a kereszt, a szenvedés! Hiszen aki Krisztust követi, az a szenvedésben is követője lesz.

Szenvedésünk van elég ebben az életben. Menekülünk is előle minden erőnkkel. Ha nagyon le akarom egyszerűsíteni, akkor azt lehet mondani, hogy valójában csupán hit kérdése, hogy a szenvedéseinkkel mit tudunk kezdeni, hogy fel tudjuk-e használni Urunk céljaira, hogy általa is az Ő eszköze legyünk... Ne legyünk hurrá-optimista rajongók: Krisztus követőire nem a földi győzelmi menet vár, hanem a szégyenpad, a rabláncra vert vesztesek vánszorgó menete. Mert Jézus is ezen az úton járt... És furcsa módon éppen ezért ez a győzelem útja!

Péter rámutat arra, hogy volt Valaki, Aki bűntelenül szenvedett, és Ő az emberi szenvedés mellé egyúttal az isteni szenvedést is odaállítja. *„Minél közelebb kerülünk Krisztus keresztjéhez, annál közelebb kerülünk a egymáshoz.” (Imaheti füzet e napi téma-összefoglalója.)* Ott, a kereszt tövében leborulva, a szenvedés kohójában lehetünk csak eggyé!

Örök kérdés a szenvedésre: Miért? Isten válasza a szenvedéseinkre nem egy frappáns mondat, ami meggyőzhetne, hanem az, hogy Ő maga is felvette vállára a keresztet a szenvedést! Isten mellénk állásának legnyilvánvalóbb jele Krisztus szenvedése.

A keresztyének egységének sincs más útja, csak együtt, egységesen, egységben vállalni a Krisztusi keresztutat. Akkor leszek keresztyén, azaz krisztusi ember, ha az Ő szenvedése formálja ki bennem a golgotai keresztet.

Január 18-án, szerdai napon gyülekezeti termünk adott otthon a felekezetek ünnepének. GRÚBER GÉZA betegsége miatt *Deákvár*ról érkezett hozzánk igehirdető FEJÉRDI ÁRON személyében, aki fiatalos lendülettel és lelkesedéssel hozta közénk az est üzenetét *Rm 12,17-21.* alapján.

Az imahét témája arra az alappillérre épül, hogy Jézus Krisztus győzelme mindnyájunkat átformál. A mára kijelölt téma alapján azon elmélkedjünk, miképp érvényesül bennünk Krisztus győzelme a rossz felett. Hogyan tudja Jézus győzelme átalakítani szívünket és kapcsolatainkat? Ne engedd, hogy legyőzzön a rossz. Inkább te győzd le a rosszat jóval.

Mi is az, hogy rossz, meg jó? Hogyan is kell a rosszat jóval legyőzni? Hogyan tudunk tele lenni jóval — mert csak akkor tudunk győzni a rossz felett.

A jó valahogy a dolgok létével van összefüggésben. Valami akkor jó, ha teljesen olyan, mint amilyennek elképzelte, aki alkotta. A jóhoz képest tudjuk megmondani, mi a rossz: amikor valamiben nincs meg az, aminek meg kellene lennie. Olyan igazából a rossz, mint egy lyuk — mert nem létezik önmagában, hanem csak mint valami jónak a hiánya.

A legnagyobb jó, amit ismerünk mi emberek, a szeretet. Maga az Isten — Aki a szeretet. A legnagyobb rossz ezért a szeretet hiánya. Amikor megakadályozzuk, tönkretesszük a szeretetet. A legfőbb rossz Isten hiánya.

Isten meg akarja gyógyítani a legnagyobb rosszat, a bűneinket. Ezért mondja Pál, hogy győzzük le a rosszat — jóval. Egy kisfiú elmeséli álmát apjának: egy gonosz fekete farkas küzdött egy fehérrel. Apa, melyik fog győzni? — Amelyiket eteted.

Hogyan tudunk tele lenni a jóval? Saját erőnk nem elég. Sokszor elhatározzuk pl., hogy türelmesek leszünk — végül mégsem sikerül. Ne felejtsük: nem egyedül kell tele lennünk a jóval! Isten a legfőbb jó, bennünk él Szentlelke által. Az ő forrásából töltekezhetünk be a jóval. Újra és újra merítenünk kell belőle.

Záróalkalmunkra január 22-én került sor a baptista imaházban. Igehirdetésemet *Jel 3,19-21.* alapján tartottam, az imaheti program szerinti ***Krisztus uralma egyesít*** címmel.

Bizonyára ismerjük az *ENSZ* szervezetét. Mostanában szokásukká vált olyan zeneszámok készítése, ahol sokféle, egymástól független zenész áll össze és játszik el egy számot. A ***YouTube*** segítségével tekinthettünk meg egyet: *„7 milliárd ember világa vagyunk. 7 milliárd szív egyesül a zenében.”*

Az egymás utáni képváltásokban láthattuk, hogyan zenélnek együtt a világ minden tájáról és földrészéről — fülhallgató segítségével összehangolva a melódiát.

A zenés videó példázza azt, amit a keresztyén egységnek kell, vagy kellene megélnie. Csak nekünk nem fejhallgató van a fülünkön, és nem mikrofon a szánk ill. hangszereink előtt. Nekünk Isten Igéje kell legyen a fülünkön, és az imádság az ajkunkon. *„Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek!” (22.)* A laodiceai gyülekezetnek azt kell megértenie, hogy a mennyei örömlakomán csak akkor vehet részt, ha ajtót nyit a zörgető Krisztus előtt.

Én aktív gyülekezeti tag vagyok, rendszeresen járok istentiszteletre, még presbiter is vagyok — mi kellhet ennél több? De mindez mit sem ér: szegény, mezítelen, vak — egyszóval nyomorult vagyok, amíg Krisztus ott áll az ajtó előtt! Miért nem engeded be szíved ajtaján megtérve Előtte? Jézus ahelyett, hogy hatalmát érvényesítené — rimánkodik a bebocsátásért. Mit szólnánk, ha a házkutatásra jövő rendőrök ezt tennék? A becsöngetők iránti bizalmatlanság lelki értelemben is terjed… Kit engedsz be, és kit nem?

Még a vacsora képe is alkalmatlan, hogy megsejtesse az Istennel való teljes közösség mibenlétét és örömét. A halál titokzatos ajtaja mögött a Krisztussal való végső nagy találkozást várjuk. Nem egyszerűen személyes jövő, hanem közösségi: Istennel és egymással. Nem Te mégy el Hozzá és hozod el Őt, hiszen elérhetetlenül magasan és messze van Tőled. Minden értékeddel és semmiféle fáradságos vesződséggel sem érhetsz fel Hozzá, nehogy dicsekedhess.

De láss csodát: Ő maga, a mindenség Ura jön Hozzád, és zörget, beeresztésért rimánkodik! Ha nem nyitod ki ajtód, lehet, hogy elmegy és többé nem jön visszsza — ha beengeded, vele vacsorálhatsz.

Ipolyvecén

Kezdésként az evangélikus templomban gyűltünk össze egy héttel elcsúsztatva az imahét megtartását, január 22-én. Mint a vendégként jelenlevő felekezet képviselője, LUTHERÁNUS PÉTER plébános hirdette Isten igéjét. *1Kor 15,12kk.* üzenetét szólaltatta meg a feltámadásról.

Ha Jézus, mint valóságos ember feltámadt, akkor ezzel bebizonyította, hogy Isten képes az embert feltámasztani, és ezt meg is teszi. Krisztus feltámadása egész tanításának és egész művének igazolása is.

Ezért mi, keresztyének elpusztíthatatlan optimizmussal nézzük magunk körül a világot. A puszta emberi esélynél sokkal több lehetőségünk és erőforrásunk van. Ami ebben a földi életben lehangoló vagy ijesztő — az anyagi nehézségek, a bizonytalanság, az emberek közötti feszültség, gyűlölet, betegség, háborúk, a társadalmakon belüli anarchia vagy a bűnözés aggasztó jelei, igazságtalanság —, mindez más fénybe kerül, ha a feltámadás távlatában nézzük a dolgokat.

Mert akkor kiderül, hogy az isteni igazságosság nem korlátozódik az e világi életre, és a mi sorsunk sem zárul a földi halállal. Ezért minden apróságnak lehet értelme és értéke. Sok minden megéri a fáradságot és áldozatot — amiért ebben az életben nemhogy jutalmat, de talán még egy jó szót sem kapunk. Ilyen örömhírünk van tehát nekünk, keresztyéneknek. Mert ha egy mindenkiért meghalt, akkor mindenki meghalt. Ő azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, ne maguknak éljenek, hanem Annak, Aki értük meghat és feltámadt.

Tőlünk kell tehát, hogy a világ megkapja az értelmet és a reményt — a feltámadás által. Ezért imádkozik Jézus úgy tanítványaiért, *„hogy mindnyájan egyek legyenek úgy, ahogyan te, Atyám, énbennem, és én tebenned, hogy ők is bennünk legyenek, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél el engem.” (Jn 17,21.)*

A katolikus templom adott otthont záróalkalmunknak január 29-én. Igehirdetésem — a videó levetítését leszámítva — a Felsőpetényben elhangzott volt. Az alább leírtakkal együtt teljesebb képet kaphatunk a mondanivalóról:

Bizonyára ismerjük az *ENSZ* alatt működő gyermekalap, a *UNICEF* programjait. Mostanában szokásukká vált zeneszámok készítése, ahol sokféle, egymástól független zenész áll össze.

A képzeletet hívom segítségül, hogy kicsit átéljük az egyik videoklipet: Valaki a gitárt pengeti, mellette énekes — kint állnak az *ENSZ* székház előtt *New York*ban. Vált a kép egy másik gitárosra *New Orleans*ból. Ám a zene nem vált: zökkenőmentesen folytatódik, továbbra is halljuk az énekest. Eztán egy fiatalember egy többségünk által ismert vizeskannán dobol: MAZSI, a budapesti cigány zenész.

A videó során ide-oda cikázunk bolygónkon. Az ökumené a görögben azt jelenti: az egész lakott föld.

Ha a Lélek egységének útját járjuk, akkor mindegy, hogy *Ipolyvecé*n melyik felekezethez tartozunk, de az sem számít, a *Föld*nek melyik felén élünk, mégis tudunk együtt énekelni — ha már a *Jelenések könyve* a textus, nem nehéz kitalálni, hogy a Bárány énekét kell énekelnünk itt a *Föld*ön és ott a mennyben!

A zörgető Jézus előtti ajtónyitás akadálya: a gyülekezet langyossága — önelégült, önámító… Kiköpés a vége! Elkerülésének egyetlen módja a megtérés.

Egy kisgyerek van otthon egyedül. Valaki csönget. Szülei bizonyára ellátták utasításokkal, kit engedhet be. Nemcsak a kisgyermeknek fontos! Nekünk, akik Isten gyermekei vagyunk, éppolyan fontos, kit engedünk be szívünkbe. Urunk is ellátott tanácsokkal…

A megtérés a legnehezebb harc és a legnagyobb győzelem. A jutalom sem bizsu: *„Aki győz, annak megadom, hogy velem együtt üljön az én trónusomon.” (21a.)*

Krisztussal sokan szeretnének találkozni, csak nem ott, akkor — csak nem úgy, ahogyan életmentő találkozás lehetne. Koldus és király találkozója ez. Nem mehetsz el palotájába, hiszen be sem engednének az őrök ilyen kolduskként, mezítelenül, vakon!

Ő eljött Hozzád, itt áll és zörget ajtódon. Ne késlekedjünk hát, nyissuk meg szívünket, hogy együtt vacsorázhassunk örök közösségben Vele!

Böjti estek

Különleges böjti lemondásokban volt részünk a sorozat alatt. Nem ételekről, élvezetekről, testi szükségletekről való lemondás állt a középpontban, hanem a legfőbb lelki szükségletünkről való lemondás. Megrázó, amikor az embernek Urunkról kell lemondania! Ilyet magától nem is tesz a keresztyén ember — ám előfordul, amikor mégsem részesül Isten áldásaiból, hanem beleütközik az elutasító Jézus sziklájába. Öt héten át olyan igeszakaszok kerültek elénk, amelyben a Jézushoz forduló elutasításban részesül. Címeink ***Távozz tőlem...*** kezdetűek: ***Távozz tőlem, kutya!*** *(Mt 15,21-28.)*; ***... vitázó!*** *(Lk 12,13-21.)* — Széll Éva; ***... halogató!*** *(Lk 9,57-62.)*; ***... képmutató!*** *(Mt 7,13-23.)*; ***... Sátán!*** *(Mk 8,31-33.)*.

Egyetlen vendégünk volt: Széll Éva hatodéves teológus — Széll Bulcsú lelkész lánya (március 6.):

A cím kiegészíthető: ***Távozz tőlem, vagyonra vágyva vitázó!*** Érzékeny pont az anyagiak területe. Politikában is, keresztyén életben is. Sok mindenben élünk Istennek tetsző módon, de az anyagiakban roszszul gondolkodunk — meg kell változtatnunk a hozzáállásunkat. Sátán csalásával van dolgunk, amikor az igazi istenimádatot elrabolja tőlünk — azt gondoljuk, hogy Istent imádjuk, közben a mammonnak áldozunk.

Az anyagiak fontosabbak számunkra, mint a lelkiek!? Sokszor nem bírunk ki egy 10 perces prédikációt — de órákig ülnünk a TV előtt és szívnjuk magunkba és szennyet! Életünkön meglátszik, hogy a vagyonunkkal nem Istent szolgáljuk — nemhogy az egész vagyonunkkal, de még a tizedünkkel sem. Sokan mondják ennek kapcsán, hogy ránk nem vonatkozik az ószövetségi törvény, a tizedfizetés. Az újszövetség valóban nem kötelez minket erre — de önként adhatja a keresztyén ember, aki teljes valójával, teljes életével és teljes vagyonával tartozik Istennek. Tehát ha egy keresztyén tizedet ad, még semmit sem adott tulajdonképpen — kevesebbet adott, mint ami járna Istennek.

E történetben Jézus kemény szavakkal illeti ezt a vagyonra vágyó embert. Azért, hogy elgondolkodjon, visszataláljon a helyes útra. Jézus az imént tanította az embereket — ez az alak pedig semmit sem fogott fel belőle, csak a pénzen jár az esze. Mire futja, honnan lehet szerezni még... Nincs ez másképp az egyházban sem. Már nem Isten az első, hanem az határozza meg a lehetőségeinket, hogy mennyi pénz áll a rendelkezésünkre — nem pedig az elvégzendő szolgálatokra bocsátjuk rendelkezésre a szükséges anyagiakat. Jó volna, ha át tudnánk alakulni olyan hívő gyülekezetekké, akik nem kívülről várják a segítséget — államtól, emberektől —, hanem egyedül Istentől, és azt a kicsit mernénk odaadni, amit Istentől kaptunk.

Tisztújítás 2012

Törvényeink szerint hatévente újra kell választani a tisztségviselőket. Így 2012 során új presbitériumot választattunk (beiktatásuk március 25-én volt Felsőpetényben és Ipolyvecén is). Felsőpetényben egyúttal új tisztségeket is bevezettünk — ugyanis a gondnokságot senki nem vállalta el, viszont az istentiszteletek előkészítésének feladatát ellátó egyházfinak volt két vállalkozónk. Íme, a megválasztottak:

Felsőpetény: Benyusovics Ervin felügyelő, (nincs gondnok), Konrádné Majer Judit és Kovács Józsefné (Hugyecz Szilvia) egyházfi, Márkus István kántor, Pénzes Klára jegyző, Csorba Mária pénztáros, Rodák Tamás könyvelő, Varga Sándorné számvevőszéki elnök, Benyusovics Ervinné gyermekmunka-felelős, valamint: özv. Alföldi Andrásné, Alföldi András, Alföldi István, Alföldi Jánosné (Trsztyánszki Anna), Alföldi-Kiss Andrea, Hvizsgyalka Zoltán, Nagy Jánosné, Rodákné Lőrik Amália, Süvegh Miklósné.

Ipolyvece: Molnár János felügyelő, Frankó Gábor gondnok, Sulyan József jegyző, Sulyan Józsefné pénztáros, Simonné Kiszely Zsuzsanna számvevőszéki elnök, Bodor Jánosné, ifj. Simon Gábor, Kiszely Magdolna, Sulyan Gergő, Molnár Gábor, Nagy Pál, ifj. Tóth József, id. Tóth József, ifj. Sulyan János, Urbán József presbiterek.

Az új presbitériumokat a ***Kép—Tárban*** tekinthetjük meg csoportkép formájában (sajnos Ipolyvecén nem teljes a létszám, mert nem mindenki volt jelen).

Hittanverseny 2012

Az országos hittanverseny megyei fordulója ezúttal *Galgagután* volt. (Idén a korábbi évekhez képest rendkívüli helyzet, hogy ezúttal 3-4. osztályos csapatunk nem volt.) A másik három azonban dobogós helyezést ért el: bronzérmet hozott haza az 5-6. osztályos csapatunk, ezüstérmet a 7-8. és 1-2. osztályos csapatunk.

Az 1-2. osztályok versenyében az a furcsaság állt elő, hogy a nyertes egyházasdengelegi csapat egyetlen iskolás fiúból és egy óvodás leányból állt. Így ők inkább lemondtak a mieink javára az országos fordulóról: az óvodás még kicsi ehhez, az egy szem fiú pedig magában nem kívánt elmenni. Végül abban egyeztünk meg, hogy a két csapatot egybevonjuk: úgyis csak hárman voltunk mi is, így pont meglett a négy fő, és együtt utazott, egy csapatban versenyzett a két falu az országos fordulón, *Piliscsabán*, május 12-én. A létszámot még így sem sikerült kitöltenünk, ugyanis betegség miatt egy fő hiánnyal utaztunk a versenyre.

Könyörgés helyett Szenvedés(történet)

Évről évre a böjti időszakban érkeznek gyülekezeteinkbe teológushallgatók szupplikációs szolgálatra. A latin szó könyörgést jelent, ebből továbblépve pedig engesztelő ünnepet ill. hálaünnepet. Ezen alkalmakkor a hallgatók egyúttal a teológusképzés céljaira gyűjtenek.

A 2012-es évben azonban nem került sor ilyen vendégszolgálatra — ugyanis a szupplikáció ezúttal passióba (a könyörgés szenvedésbe) fordult. Nem szükséges dramatizálni az eseményeket, ugyanis nem valami tragédia történt, hanem pusztán az, hogy ebben az évben *Nógrád megyéb*en tartották meg a hagyományosan harmadéves hallgatók által végzett teológuspassiót. Jézus szenvedéstörténetét színdarab formájában előadó körútjuk során *Felsőpetény*be is ellátogattak egy rendhagyó szeretetvendégség keretében 2012. április 4-én. (Ezért a korábban megszokott böjti szeretetvendégségünket idén nem tartottuk meg.)

A teológusok előadásának *'vörös posztóul'* szolgáló vezérfonala egy fekete kendő volt, amely Jézusét kivéve az összes szereplő szemét fedte. (Ezzel jelezték az ember vakságát arra, hogy Isten titkait, igazságait meglássa, hogy Isten Fiát felismerje.)

Taizé? Taizé!

Idén tavasszal (2012) az a meglepetés érte a felsőpetényi gyülekezet ifjúsági tagjait, hogy lehetőséget kaptunk a lipcsei (lützschenai) testvérgyülekezettel együtt a franciaországi *Taizé* (ejtsd: tezé) keresztény közösségébe ellátogatni (2012. július 22-29. között). Ezt a hatalmas lehetőséget, mely egyben ajándék is volt, nem hagyhattuk ki, így vártuk július utolsó hetét. Kalandos túrának néztünk elébe. Utazásunk első állomása *Németország*ban volt. Mai napig hálás szívvel gondolunk a szervezőkre, és az önzetlen német családokra, akik befogadtak minket, vendégül láttak, minden nap igazi, gazdag német reggelivel fogadtak, valamint bemutatták *Lipcsé*t abban a három napban, amelyet náluk volt szerencsénk eltölteni. Köszönjük, hogy időt, s energiát fordítottak ránk!

Vasárnappal elérkezett a várva várt újabb utazás napja tovább végcélunk, *Franciaország* felé. Újabb 13 órás út állt előttünk, melytől kicsit tartottunk, de csoportunk vezetője, Helge (a lützschenai gyülekezet lelkésze), gitáros vezetésével jó hangulat keletkezett a buszon, így már szinte biztosak lehettünk benne, hogy kiváló hétnek nézünk elébe.

Este 7 óra körül érkeztünk meg *Taizé*be, mely vidéki környezetben, a hívogató természetben, távol a nagyvárosoktól, szarvasmarhákkal tarkított legelőkkel szegélyezve terül el a francia vidéken. Habár egy kistelepülés képe fogadott minket, mégis meglátva a tábort egy új világba, egy élő, nyüzsgő környezetbe csöppentünk, csak aznap 3000 tábortársunkkal együtt, s így gyarapítottuk a létszámot 6000 főre.

Az első vacsoránknál ámulattal néztük, ahogyan ennyi ember zavartalanul, minden fennakadás nélkül képes békésen étkezni, ugyanakkor felkészültünk arra, hogy a héten nem lesz herpeszünk a jóízű étkezéstől. ☺ Ekkor már tudtuk: annak ellenére, hogy rengetegen vagyunk, egy jól működő környezetbe érkeztünk meg, ahol az étkezéstől kiindulva, a takarításon át, a programok szervezéséig minden pontosan, szervezetten működött. Elmondhatjuk, az önkéntesek igazán jó munkát végeztek.

Tehát a rendszer működőképességének érdekében a héten határozott napirendünk volt, melyet érkezé-

sünk után kaptunk meg, ami szerint reggeli előtti imádkozáson, délelőtti csoportbeszélgetésen, ebéd előtti templomi imádkozáson, délutáni kórusórákon, valamint csoportbeszélgetéseken és este vacsora utáni templomi imádkozáson kellett részt vennünk. Mindezt követően, bár nem volt benne a programban, szinte mégis a legtöbb ember ellátogatott este az *OYAK*-ba, ahol a fiatalok énekhangjukkal, és gitár kísérettel szórakoztatták az ott összegyűlt embereket.

Első templomi imádkozásunk mindannyiunkban egy örök és csodálatos emlékként marad meg. Felejthetetlenné vált, ahogyan kicsik, nagyok, férfiak és nők, 6000 ember egyszerre, letisztultan, egyszerűen, a földön ülve, nyitott szívvel énekel s veszi egyszerre a levegőt. Megindító, s ámulatba ejtő kép volt. Ekkor már tudtuk: mi minden imádkozáson ott leszünk. Ilyen élményekkel feküdtünk le minden este sátrainkba.

Reggelenként voltak olyan koránkelők, akik futással kezdték a napot, így megcsodálhatták *Taizé* szép, hangulatos kis házait. A héten számos barátra tettünk szert, tanultunk és érdekes előadásokat hallhattunk a *workshop* keretében. A nemzetközi környezetben akár el is vonulhattunk egy csendesebb parkba, ahol elmélyedhettünk gondolatainkban. Megismerhettük a szerzetesek életét. Ismerkedhettünk. Játszhattunk. Tapasztalhattunk. Jéghideget, jó meleget, sátorrángató nagy vihart, felhőmentes napsütést, örökös jókedvet.

Ilyen élmények birtokában hagytuk el *Taizé* közösségét. Az imádságon énekelt dallamok azóta is bennünk zengenek, örökösen megerősítve az élményt, a társaság emlékét, a reggeli csokis zsemle ízét, a *'no meat'* felirat képét, a tea illatát, az *Oyak* japán zeneművész gitárszólóját, Helge mosolyát, a német családok vendégszeretetét, PISTIT ☺.

Késő este megérkezve *Lipcsé*be (*Lützschená*ba), a parókián eltöltött rövid éjszaka után, mikor már azt hittük, több meglepetésben nem lesz részünk, pozitívan csalódtunk. Hiszen Helge és kedves családja amellett, hogy bőséges reggelit és útravalót biztosított számunkra, bemutatta nekünk templomukat, mely a maga egyszerűségében csodálatos volt.

Közös reggeli imádkozásunk után, habár tudtuk, nagy út vár ránk, mégis jókedvvel épphogy elértük a vonatot, mely természetesen a német pontossággal kényelmesen is elérhető lehetett volna, de mi magyarok vagyunk.

Reméljük, hogy 2013 nyarán mi lehetünk ilyen vendégszeretőek és kedvesek hozzájuk, hiszen várjuk őket *Felsőpetény*be egy teljes hétre! :-) Isten áldása legyen velük!

Kőszőnettel: Benyusovics Dalma, Keresztes Máté, Keresztes Zsanett, Miklovicz Tamás és Réti Noémi

In memoriam Záborszky Csaba (1927-2012)

Gyülekezetünk hajdani lelkésze, Záborszky Csaba életének 85. évében, 2013. szeptember 3-án hajnalban súlyos betegség után megpihent. Életéért hálát adva, földi maradványait 2012. szeptember 7-én, pénteken 16 órakor kezdődő szertartás keretében helyezték el a balassagyarmati temetőben. A szertartás során Fabiny Tamás püspök igehirdetését hallgatta a gyászoló család és az összegyűltek. Természetesen gyülekezetünk képviseletében is többen jelen voltunk, a temetési koszorúra pedig ezt az igét írattuk: *„Rejtekhelyem és pajzsom vagy, igédben reménykedem.” (Zsolt 119,114.)* A temetésen elhangzott nekrológot Bartha István balassagyarmati lelkész állította össze és Szabó András esperes olvasta fel. Ezt közöljük megemlékezésképpen, valamint azt a verset, amelyet édesapjától búcsúzásképp a temetésen szavalt el fia:

„A szegények papja akartam lenni”

Záborszky Csaba 1927. február 16-án született *Budapest*en. Szülei *Piliscsabá*n éltek, nevét is ennek köszönheti. Édesapja József főherceg uradalmának gazdatisztjeként dolgozott. 1929-től *Alcsút*-ra kerültek, és itt kezdte a református elemi iskolában tanulmányait. 1945-ben érettségizett az *Esztergomi Bencés Gimnázium*ban.

1942-ben édesanyjának korai elvesztése nagyon megrendítette. Gyászának feldolgozásában édesapja és bátyja mellett Molnár Gyula lelkész volt rá nagy hatással. Ő indította el a lelkészi pálya felé. Soproni teológiai tanulmányait édesapja betegsége és 1947-ben bekövetkezett korai halála miatt egy időre félbe kellett szakítania. 1951-ben, a kis esztergomi templomban szentelte lelkésszé Szabó József püspök. Szolgálatát is itt kezdte. Tizenkét községbe járt vonaton, busszal és kerékpáron igét hirdetni, hitoktatást végezni.

1953-ban, lelkészvizsgáját követően rövid ideig *Ózd*on szolgált, majd a Felsőpetényi Gyülekezet hívta meg parókusnak. Ugyanebben az évben kötött házasságot a balassagyarmati templomban Demeter Évával, akivel példás szeretetben nevelték Éva lányukat és Csaba fiukat. 1956 októberében személyes tanúja volt az Almássy kastélyban fogva tartott Mindszenty József bíboros kiszabadításának.

1971-ben a Szügyi Gyülekezet hívta meg lelkészéül. Itteni szolgálatának egyik nagy feladata és öröme volt a csesztvei templom építtetése, amelyet 1973-ban szenteltek fel. Az akkori nehéz időkben, a hívek nem kis áldozatkészségének és lelkészük szervező készségének köszönhetően, még megvalósult a mohorai és a szügyi templom belső felújítása, valamint a patvarci imaház felépítése is.

Igehirdetői, lelkipásztori szolgálatának központi gondolata volt Isten szeretetének továbbadása. Saját személyét, szolgálatát a *„szegények papja”*-ként határozta meg. Egyik legnagyobb öröme volt, hogy egykori konfirmandusai közül többen is a lelkészi pályán indultak el. Munkáját több egyházi és világi kitüntetéssel is elismerték. Egyik méltatásában szépen fogalmazták meg, hogy *„Záborszky Csaba lelkész úr élete és szolgálata azt bizonyítja, hogy az is tud egyházunkért kiemelkedően sokat tenni, akit nem kiemelt helyre rendelt Urunk”*.

2012. szeptember 3-án hajnalban, életének 85. évében, otthonában, felesége és gyermekei gondoskodó szeretetétől körülvéve, türelemmel viselt súlyos betegség után adta vissza lelkét Teremtőjének. Utolsó, nehezen kimondott szavaival is egymás szeretetére intette a körülötte lévőket.

A balassagyarmati temetőben, ravatala körül szeptember 7-én, péntek délután, az ország sok helyéről érkezett nagy számú gyülekezetnek dr. Fabiny Tamás püspök *ApCsel 2,1-10.* alapján hirdette Isten vigasztaló szavát: *„Aranyam, ezüstöm nincs, de amim van, azt adom neked.”*

Bartha István balassagyarmati lelkész

Kéz a kézben

„Egy-egy kéz, drága kéz
mindegyre elereszt...” Április Lajos

Verőfényes vasárnap délelőtt.
Virágok nyíltak és gyümölcsök értek.
Még fogtam a drága, dolgos kezet,
de gyengülő, gyérülő érverések
könyörtelenül tudatták velem:
üt az óra, s el kell eresztenem.

Megsimogattam. Átölelt a múlt.
Akik búcsúznak, mindig visszanéznek.
Megköszöntem a kezembe simult,
erőtelen,ráncos anyai kéznek,
hogy simogatott és ápolgatott,
a fáradságos, dolgos tegnapot.

Hogy imára kulcsolta kezemet,
hogy imádságra kulcsolódott értem.
Az idő irgalmatlan sietett.
A másodperceket remegve mértem.
Aztán — kezét Más fogta meg helyettem.
S én eleresztettem ... eleresztettem.

Verőfényes vasárnap délelőtt.
Sárgult falevelek szálltak a szélben.
S megint fogtam egy búcsúzó kezet,
és megint búcsúzó szempárba néztem.
Virágokat bontottak még a kertek,
de a vándormadarak útra keltek.

Ó simogató, serény kicsi kéz!
Milyen fürge volt és fáradhatatlan!
Fogtam ... könnyű volt és mégis nehéz.
És én akkor mindenért hálát adtam.
Aztán — kezét Más fogta helyettem...
s én eleresztettem ... eleresztettem

Hát hűtlenül elhagy kéz kéz után?
Segítettek, áldottak, simogattak.
Utánuk nyúlnék félszegen, után...
Hát kéz a kézben soha nem maradhat?!
Csend, csend! Hiszen egy megmarad nekem!
Azt soha nem kell eleresztenem.

Arra békén rábízhatom magam,
és az a kéz letörli minden könnyem.
Szegény a szívem, koldus a szavam,
kevés az életem, hogy megköszönjem
azt a kereszten értem vérezett,
örökirgalmú, hatalmas kezet.

Túrmezei Erzsébet (elszavalta: ifj. Záborszky Csaba)

Vigasztaló levél magyarok földjére

Jézus zsidó volt és zsidók voltak
kik fölszegezték a keresztre.
De Isten-voltát reánk hagyta
emberséges emberekre.

Bár latroké ma a világ
S annak minden rablott pénze:
Sem az arany, sem az ezüst
Nem váltható békességre.

Zűrzavar van ma a földön,
Istentelen lopás, csalás.
De akik ezt ránk hozták:
Azok számára nincs maradás!

Gonosz a gonoszság bére,
ki szemetet vet: gazt arat.
Elpusztul mind, aki hitvány,
csak a becsületes marad.

Mert a derék embert Isten őrzi
s Ő bünteti a bűnösöket!
Bár Isten malma lassan őröl,
de felőrli a szemetet!

S lesz Krisztusban békessége
annak, kinek lelke tiszta,
s mindaz, ami rossz volt s elmúlt,
nem tér többé soha vissza.

Szeretet s nem gyűlölködés,
tisztesség és nem csalás:
a magvető munkájára
ez hoz csupán jó aratást!

Tanulj ember, tanulj magyar,
az élet ma oskola!
Ki szeretetből levizsgázik,
annak lesz csak jó sora!

A hitványat, mint a pelyvát
jóféle szél tova fújja,
míg az igazat megőrzi
az Úristen akarata.

Egyszerű kis versikémet
vidd el jó szél szép hazámba,
hogy aki szavát megérti,
legyen annak vigaszára!

Wass Albert

Az az ember, aki mindig a maga kiválóságában tetszeleg, a végén üressé és felfuvalkodottá lesz: a nagyság volt a szenvedélye, és törpeség lesz a tragikuma.

Ravasz László

Palánta—Tár

Az arzanoi gyerekek evangéliuma — Marcello D'Orta gondozásában

Marcello D'Orta olasz gyerekeknek tartott hittanórái tapasztalatából gyűjtötte össze az ***Isten ingyér teremtett bennünket*** c. könyvében található írásokat. A gyerekek a maguk tudásával, huncutságot sem nélkülözően fogalmazták meg az órákon hallott bibliai történeteket. Mulattatóak a maguk nyíltszívű gyermeki voltával, ugyanakkor elgondolkodtatóak is. Érdemes olvasni nemcsak gyermekeknek, hanem felnőtteknek is.

Júdás is, Péter is elárulta Jézust, de micsoda különbség...

Valamelyik éjjel, miután az a tunikás film ment, Júdással álmodtam.

Egy hajón utazott Szardiniára és én is ott voltam: nem csinált nekem semmit, mert aludt, de én akkor is be voltam ijedve.

Az én szememben Júdás volt a legrosszabb Jézusáruló a földön. Harminc ezüstért árulta, aztán megbánta, eldobta és öngyilkos lett, de tul későn. Ki tudja, ki szedte össze azt a pénzt. Ha Nápolyban akasztja föl magát, öt percig se marad ott a földön.

Szent Péter, mikor a kakas háromszor elkukurikolta magát és megadta a jelet, hogy most lehet Jézust elárulni, elárulta, de nem pénzért, hanem mert félt a rómaiaktól és a kereszttől. De aztán megbánta és fejjel lefelé nézett szembe a halállal.

Kik az angyalok?

Az angyalok légből kapott teremtmények, a paradicsomban laknak Jézussal, a Szűzanyával és a szentekkel együtt. Oldalt két hattyuszárnyuk van, a fejükben aranykarika. Ők Jézus felesküdött testőrei, mindig állnak, sose ülnek vagy fekszenek le. A legöregebb egy sárga trombitás játszik.

A jelenlegi angyalok azokból lettek, akik nem lázadtak fel Isten ellen. De az egyik, a Lucifer, tanító úr kérem! Alig termett meg, azt mondta Istennek: „Miért csak ön lehet Isten és mi nem? Ez nem igazság!" Aztán összeszedett négy-öt ugyanolyan lövött agyu angyalt, és közösen fellázadtak. Isten akkor fogta ezt az idegesítő társaságot, és lebuktatta őket a pokol fenekére. Aztán meggyujtott egy öröktüzet és elment. Attól a pillanattól kezdve az addig fehér angyalok megfüstölődtek, két sötét szarvuk nőt és a hatytyuszárnyuk denevérré változott. Undorító!

A jó angyalok viszont nem lázadtak fel soha, és karácsonykor körbeállnak Jézus fölött.

Legenda—Tár

1909-ben kapott irodalmi Nobel-díjat a svéd írónő, Selma Lagerlöf — éppen a ***Krisztus-legendák*** című könyvéért. Majdnem 100 évvel később, 2008-ban a *Szent István Társulat* friss kiadásban jelentette meg a művet. Ez az apropója annak, hogy a már megszokottabb rovataink mellé egy újat is felvegyünk, a **Legenda—Tár**at. Természetesen nem általában a legendákat fogjuk ebben tárolni, hanem Krisztusról szóló legendákat... Olyanokat, amelyek ugyan még véletlenül sem említhetők egy lapon a *Szentírás* Krisztusról szóló híradásaival, ennek ellenére az egyetemes egyház kincseihez tartoznak — amelyek ha másképpen is, mint a *Biblia* történetei, mégis építhetik hitünket és tanulságosak lehetnek.

A Bölcsek Kútja

Júdeát, ezt a hajdani tartományt egyszer meglátogatta az Aszály. Beesett szemekkel, fanyar képpel vándorolt az elsárgult mezőkön, a megfonyadt bogáncsok között.

Nyár volt. A Nap árnyéktalan ormokat perzselt, s még a szellő is valóságos mészkőporfelhőt kavart a fehér vidéken; a völgyben a nyájak kiapadt patakok mellett ácsorogtak, és lábukkal a földet kaparták.

Az Aszály körbejárt, szemügyre véve a vizeket. Eljutott a salamoni tavakhoz. Méltatlankodva látta, hogy a sziklás partok között még csobog a hullám. Majd a híres Dávid-kutat látogatta meg Betlehemben. Abban is talált vizet. Húzta a lábát az országúton, amely Betlehemből Jeruzsálembe vezetett. A távolság felénél tartott, amikor az út mellett megpillantotta a Bölcsek Kútját. Úgy vélte, régen kiapadt már. Leült a vízszakállas kövekből álló kútkagylóra, és a mélybe nézett. Elégedetten állapította meg: no, ennek se sok kell, hogy kiapadjon.

A tiszta vízfelület, mely máskor a csurgóig ért, mélyről csillant. Tört tükrét iszap s hínár szennyezte.

A kút meglátta az Aszály barnára cserzett ábrázatát, s félénk csobbanást hallatott.

— Kíváncsi vagyok, mikor végzed be — szólt az Aszály —, mert aligha számíthatsz újabb éltető vizekre. Eső meg két-három hónapig aligha lesz, hál' Istennek.

— Légy nyugodt — sóhajtott a kút —, rajtam már semmi sem segíthet. Paradicsomi forrásnak kellene fölbuzogni mélyemben, hogy megmaradjak.

— No, akkor maradok, hogy lássam sorsodat — mondta az Aszály.

Gyönyörködni akart a kút halálában, amint cseppenként tűnik el belőle a víz.

Elégedetten ült vissza a kövekre és kárörvendőn hallgatta, mint nyög a kút. Az is megnyugtatta, hogy szomjas vándorok érkeztek: leeresztették a csöbröt, de csak néhány csepp poshadt víz került bele.

Így múlt el a nap, s mire eljött a sötétség, az Aszály ismét a kútmélybe pillantott. Kevésnyi víz még csillant benne. — Maradok éjszakára is — mondta —, csak nyugalom. Ha megvirrad, újra megnézlek, véged van-e már?

Összehúzta magát a kút tetején. Az éj, mely forróságával kegyetlenebb volt a nappalnál, hatalmába kerítette Júdeát. A kutyák és a sakálok egyfolytában üvöltöttek, fülledt istállókból tehenek és szamarak válaszoltak nekik. Ha olykor szél támadt, nem enyhítette a hőséget: forró volt az és nyomasztó, mint lehelete valamely alvó szörnynek.

A csillagok tündököltek, s az újhold zöldeskék fényben fürösztötte a dombokat. A sugárzásban az Aszály karaván látott közeledni, a domb felé tartott, ahol a Bölcsek Kútja volt.

Az Aszály szemügyre vette a hosszú karaván, s már előre kuncogott: a kiszikkasztó szomjúságtól űzött vándorok egyetlen csepp vizet sem lelnek majd. Olyan sokan vannak, hogy teli kút se lenne elegendő ember s állat szomját oltani. Hirtelen úgy tűnt neki: éjben imbolygó kísértetkaraván ez; a tevék, amint fölemelkedtek a horizontot záró tetőn, mintha égből ereszkedtek volna alá. A holdfényben óriásokká nőttek, s könnyedséggel vitték báláikat. Aztán látta, hogy elöl három fényes szőrű teve lépked. Rojtokkal szegélyezett nyergekben előkelő utasokat visznek.

A karaván a kútnál megállt: az állatok háromszor hajlították be lábszáraikat, úgy heveredtek el a földön, az utasok pedig lekászálódtak. A három fényes szőrű teve azonban állva maradt; az áthatolhatatlan nyüzsgésben feltartott fejükkel, hátukra tornyozott csomagokkal kitűntek a többiek közül. Utasaik nyomban az Aszályhoz léptek, hogy köszöntsék, miközben kezükkel homlokukat és mellüket érintették. Az Aszály ész-

revette, hogy mindhárman hófehér köntöst, s hatalmas turbánt viselnek, melynek felső részén egy-egy fényes csillag tündököl. Ragyogásuk, mint az ég csillagáé.

— Messzi földről jöttünk – szólt az egyik idegen —, kérünk, mondd meg, ez a Bölcsek Kútja?

Ma még ez, de holnaptól már nem. Reggelre elapad — felelte az Aszály.

— Ha te ülsz a kövein, nem is lehet másképp — jegyezte meg a vándor —, csakhogy ez a kút szent, s vize nem apadhat el. Különben miért neveznék így?

Hát aztán mit segít ez rajta? — gúnyolódott az Aszály —, a három bölcs már rég a Paradicsomban van.

Egymásra villant a szeme a három utazónak.

Talán ismered a kút történetét? — kérdezték.

Ismerem én mind a kutak történetét, a folyókét, a patakokét, meg a forrásokét is hangzott a hencegő válasz.

Akkor örvendeztess meg bennünket csupán ennek a kútnak a történetével.

Közrefogták a minden gyarapodás ellenségét, és lesték a szavát. Az Aszály köhentett néhányat, letelepedett a kút peremére — mint mesemondó a magas székre — és elkezdte:

— Gabesban, Media egyik városában (amely város a sivatag szélén épült, s ezért számomra fontos menedékhely) sok-sok évvel ezelőtt élt három férfi. Tudományukat messze földön ismerték. Koldus szegények voltak, ami annál inkább feltűnt, mivel Gabesban becsülete volt a tudománynak, s ráadásul jól fizették is. A három emberünk azonban kirítt a sorból. Az egyik idős volt, túlságosan idős, a másik leprában szenvedett, a harmadik pedig szerecsen képű volt, duzzadt ajkakkal. Az öreget kora miatt nem nézték senkinek — hiszen mit lehet tanulni tőle? —, a leprástól félrehúzódtak, a négerről pedig hallani se akartak, mert miféle bölcsesség származhat Etiópiából?

— A három bölcset közös sorsuk fűzte össze. Napközben ugyanazon templom bejáratánál nyújtották kezüket alamizsnáért, éjszaka egyazon helyen hajtották álomra fejüket, így legalább könnyen telt az idő. Együtt gondolkodtak a világ folyásán, csodálva annak szépségeit, és megfigyelték az embereket is. Az egyik éjjel kinn aludtak egy nyomorúságos ház tetején, melyen bódító illatú mák virágzott. Az éj közepén egyszer csak az öreg fölébredt. Körbejártatta tekintetét, majd fölrázta a többit: — Áldjuk szegénységünket, hogy olykor a szabad ég alatt kell hálnunk: nézzétek az eget!

— Ez az éjszaka felejthetetlen volt: a vidéket mennybéli fényesség ragyogta be, az égboltozatot fényhullámok barázdálták, mint partot a tengerár, s ebben a hullámzásban úsztak a csillagok. Mélységből sugárzott fel fénytestük, és az égi ormokon tündökölt.

— Fönt, messzi fönt — látták a bölcsek — sötét korong tűnt fel.

Amint áthatolt a kristálytérségen, labdának látszott. Aztán egyre közeledett, s mint feslő rózsabimbó (bár száradna le valamennyi!), fényrózsaként nyílt ki előttük, mely egyre nagyobb lett, s ahogyan rózsabimbóról leválik a sziromlevél, erről is a sötétség burka. Négy levélkén játszott a fény, körben a rózsán. Egészen közel érve aztán egy csillagnál megállapodott. Eltűnt fekete sziluettje, levelenként föltárult a hajnalpír kelyhe, s lett csillagok közt csillámló csillag.

— Látva ezt a bölcsek, tudásuk így szólt belőlük: a földnek ebben az órájában hatalmas királynak kellett születnie, akinek ereje meghaladja a ciruszi királyét, és meghaladja Nagy Sándorét. És ekkor így szóltak egymáshoz: — Keressük meg az újszülött anyját és atyját, s mondjuk el, mit láttunk. Talán jutalmat kapunk: pénzzel teli erszényt vagy aranykarkötőt.

Azonnal vándorbotot fogtak, és nekivágtak az útnak. Átmentek a városon, elhagyták annak kapuját. Akkor meg kellett állniuk: előttük a végtelen sivatag, melytől az emberek irtóznak... Az új csillag abban a pillanatban fénnyel pásztázta a homokot, utat jelölt, merre haladjanak tovább.

Egész éjjel bandukoltak a sivatagban, miközben szünet nélkül az újszülött királyról beszélgettek, akit majd aranyos bölcsőben találnak, amint éppen drágakövekkel játszadozik. S hogy jobban teljék az éjszaka, azt is megtanácskozták, mit mondjanak a királyi gyermek anyjának, apjának: „Égi jel közli: fiukat szerencse kíséri életében, hír és erő, s hogy hatalma nagyobb lesz Salamonénál.”

Büszkék voltak a bölcsek, hogy nekik adatott meg Istentől, hogy a csillagot meglássák.

Már húsz erszény aranyról álmodoztak, de lehet, hogy több is üti a markukat, és attól fogva nem lesz gondjuk a nyomor!

— Én, mint az oroszlán, lesben álltam — folytatta az Aszály —, a szomjúság kínjaival akartam megtörni őket, de hasztalan: egész éjszaka a csillag volt a vezérük, s mire pitymallott, s a többi csillag kioltotta lámpását, az a fényes tovább ragyogott nekik, míg egy oázishoz nem érkeztek, ahol datolyapálmák és csobogó forrás fogadták őket. Egész nap itt pihentek, s csak az éj leszálltával folytatták útjukat, miután a csillag újból föltetszett a látóhatáron.

Az emberek azt beszélték, csodálatos utazás volt: a csillag védte bölcseinket éhségtől, szomjúságtól. Erős vezetőjük volt ez az égi jel a roppant homokon, a perzselő Napon és a tomboló viharban.

A bölcsek naponta elmondták: „Isten oltalmaz minket utunkon, mert az ő követei vagyunk."

— Lassanként azért bekerítettem csillagvándorainkat — dicsekedett az Aszály —, kiszáradtak, mint a homok, amelyen jártak: terméketlen gőg, fölperzselő kapzsiság töltötte el őket. „Mi vagyunk Isten követei — hajtogatták egyre —, s az újszülött atyja karaván ad nekünk."

A csillag végül a nevezetes Jordán folyóhoz, majd Júdea halmaira vezette mindhármukat. Az egyik éjjel aztán megállt a zöld olajlombok közé bújt, sziklás emelkedőre épült kisváros: Betlehem fölött.

A bölcsek szeme erődök, erős tornyok, várfalak után fürkészett, s minden más után, ami egy királyi város tartozéka, de ilyesminek nyoma se volt. És ami még elkeserítőbb, hogy a csillag fényesőjét nem a város közepére, hanem egy, a város szélén meghúzódó barlangra csorgatta, melynek bejárati nyílása ettől földerengett.

S lám, a három messzi vándor anyja ölén, csöndes álom ringatóján meglátta a kisdedet.

Jóllehet még azt is látták: fénykoronát hord, belépni mégsem akartak. Kinn álltak a barlang előtt, nem jósoltak királyi sort, ahogyan előbb tervezték. Észrevétlen elosontak, ismét föl, a dombtetőkre. „Mint mi, ők is koldusok — így mondták —, minek jöttünk hát idáig? Tréfálkozott Isten vélünk, mikor tisztességet adni küldött pásztorgyermekének? Ő se lesz több, mint a többi, akik nyájaikat őrzik lenn a völgyi legelőkön."

Az Aszály itt lélegzetnyit pihent s hallgatóira nézett: — Nincs igazam? — kérdezte. — Sok minden van a világon, ami száraz, gyümölcstelen, miként a homoksivatag. De az emberek szívénél alig van terméketlenebb. Majd folytatta a történetet:

— A bölcsek nem jártak messzi, amikor úgy érezték, eltévedtek, nem jó irányba követték a csillagot. Az égre tekintettek, hogy tájékozódjanak. A csillag azonban, amely a hajnalfénnyel ébredt, s vezette őket, eltűnt a mennyboltról. Arcukról lefutott a vér, s mély szomorúság telepedett szívükbe.

Ami ezután történt, emberileg tán örvendetes. A bölcsek, hogy nem látták a csillagot, rádöbbentek: vétettek Isten ellen. Úgy jártak — borzongott az Aszály —, mint az őszi föld, ha beáll az esőzés. Megrettentek, mint amikor az eget villám hasogatja; meglágyult természetük, s az alázatosság zöld ága sarjadt ki szívükből. Három nap, három éjjel vándoroltak, hogy megtalálják a gyermeket, és előtte leboruljanak. A csillag azonban messzi tűnt, s ők mindjobban utat tévesztettek. Elborította lelküket a bánat. Két éjszakán átkelve, a harmadikon ehhez a kúthoz érkeztek. Vize fölé hajoltak, hogy igyanak. Tükrén csillag rengett, az ő csillaguk visszfénye játszott, mely vezérük volt a fölkelő Nap országától idáig.

Isten megbocsátott nekik: a csillag újra kiült a sátorcsúcsára az égnek, s megindult előttük, ismét csak Betlehem felé.

Odaérve, most már bementek a barlangba, térdre borultak a gyermek előtt és így szóltak: „Tiszta tömjént, drága fűszereket hozunk majd neked, aranyos tálakon; Te a leghatalmasabb király leszel, aki valaha ezen a földön élt a teremtés kezdetétől a végső napig."

A gyermek akkor kinyújtotta kezecskéjét, s a bölcsek fején pihentette. Amikor fölálltak, észrevették, hogy az öreg koldus megifjodott, a leprás megtisztult, s a néger szép szál fehér emberré változott. Úgy hírlik, olyan tekintélyt szereztek, hogy hazájukba visszatérve királlyá választották őket.

Az Aszály végére ért a történetnek. A három idegen elismerően szólt: — Jól beszéltél, az igazság szólt szádból.

— Nekem különös, fűzte hozzá az egyik, hogy a bölcsek megfeledkeztek a kútról, melynek tükrén rengett csillaguk.

Jutalma lehetne örökösen az élet — jegyezte meg a másik —, emlékeztetni az embereket, hogy jobb sorsuk büszkeségükben hagyja el őket, de az alázatosságban ismét visszatér hozzájuk.

— Az élőknél hitványabbak a holtak? — kérdezte a harmadik.

— A hála ismeretlen az Éden-lakóknál?

Az Aszály hallva e szavakat, fölismerte a három vándort, és feljajdult. Aztán mint az őrült futni kezdett, hogy ne lássa-hallja a bölcseket, amint szólítják szolgáikat, s azok a tevéket a kúthoz vezetik. Mindegyik hátán vizesbála volt, s a szegény haldokló kút megtelt tiszta vízzel, melyet a Paradicsom forrásából merítettek.

Cikk—Tár

Úgy adódott, hogy az utóbbi időben kérésre egymás után többször is küldtem be a *Híd* magazin számára cikkeket. Ez indított arra, hogy esetleg egy külön rovatban gyülekezeti újságunkba is betegyem máshová készített cikkeimet, előadásaimat, dolgozataimat — így a gyülekezet tagjaihoz is eljuthatnak írásaim, nemcsak a magazin olvasóihoz. Ám ha már közzé teszem, amit írtam, akkor nem a megjelent szövegeket. Ugyanis e cikkek (és sokszor az előadások is) általában úgy készülnek, hogy megírom gondolataimat, majd igyekszem ezt rövidíteni, hogy a *Híd* magazin igényelte terjedelmi keretek közé szorítsam. Itt azonban erre a korlátozásra nincs szükség, ezért alább az eredetileg megírt, bővebb változatok olvashatók. (Első alkalomként a legfrissebb cikket és a centenárium miatt aktuális Weöres-előadást közlöm, majd a későbbiekben igyekszem a régebbieket is bepótolni, és az eztán készülőkkel is lépést tartani.)

Testleépítés

Csodálattal nézem a testépítőket: daliás kiállásukat, impozáns izmaikat — egyszóval egészségtől kicsattanó, kisportolt testüket. Hát melyik fiatal fiú (vagy épp lány, mert ma már végképp nem áll távol tőlük sem a testépítés kultusza) ne szeretne úgy kinézni, mint Schwarzenegger, Stallone? Vagy éppen kicsit ugyan másképp kigyúrva, de ugyanúgy izmosan: akár Van Damme, akár Bruce Lee? (Tudom, a mai fiatalok számára ők már igencsak öreg rókák, ám nem ez a fontos, hanem a testépítés, bárki végezze is sikerrel és látványosan.)

Csodálom hát a testépítőket, hiszen példaértékű az, ahogyan egy cél érdekében időt, energiát, fáradságot nem sajnálva, kínlódással, szenvedéssel nem törődve belevetik magukat a kemény munkába. Nem félnek komoly áldozatot hozni. Vajon mi, keresztyének, hozunk-e ekkora áldozatokat nemhogy a földi, hanem az örök célokért?! Építjük-e ilyen buzgalommal a lelkünket, vagy hagyjuk, hogy egyre véznább legyen — mígnem végelgyengülésben kimúlik?

Meg kell vallanom, hogy az én testem nem a testépítés korszakában jár, hanem a leépülésében: egyre fogy, nem is keveset. Az első 10 kg-ot elvitte a betegség, a másikat a *'kezelés'* (diéta). Igen, bár verem nagydobra, de nem is titok: egyéb nyavalyáim mellett cukorbetegséggel is megáldott Urunk. **Nem ironikus** értelemben mondom így! Persze egy betegség sosem jó önmagában — ám sosem lehet tudni, mire jó Isten kezében.

Nem tudok túlzottan azonosulni a környezetemmel abban, hogy mindenki retteg, félt, szörnyülködik, sajnál. Nem kell. Már eddig is több mindent tanulhattam belőle, és többféle áldását tapasztalhattam meg. Igaz, hogy testem egyre fogyatkozik — de lelkem egyre növekszik! Szinte úgy van ez is, ahogyan Keresztelő János mondja Jézusról: *„Neki növekednie kell, nekem pedig kisebbé lennem." (Jn 3,30.)*

Úgy is mondhatnám, hogy a testem csak egy test — jóllehet kétségtelen, hogy az *'enyém'*. De meddig? Amúgy van épp elég bajom. Ezek révén egészen *'digitális'* vagyok már: Nemcsak digitális a fényképezőgépem és diktafonom, de a fülem is (hallókészülék), és most már a vérem és cukrom is (digitális vérnyomásmérő és cukormérő) — legközelebb talán a szemem lesz digitálissá, ha tovább romlik… Kicsit kiforgatva, ill. szójátékot űzve: a gerincem már kezdettől digitális, a 0/1 kétértékűségét képviseli abban az értelemben, hogy igencsak kettős képet mutat a röntgenen (azaz kettős[szarvú] gerincem van a latin *spina bifida* kifejezést szó szerint fordítva — közkeletűbb nevén pedig nyitott gerinc).

Mégis, őszintén szólva, egyre inkább arra helyeződik a hangsúly számomra, hogy majd kapok sorban (vagy épp beszerzéssel ellentétes irányban) fájdalommentes *'zárt gerincprotézist'*, vaksi helyett dioptriamentes szemet, platinából készült pótfül (protézis) helyett halló fület, felértékelt (magas) helyett *'lealacsonyított'* vérnyomást — hát hogyne kapnék *'édes'* helyett *'keserű'*, *'cukormentes vért'* is?! Isten Országában megszabadulhatok bűneim, jellemhibáim mellett testi-egészségi hibáimtól is.

Tehát: ez a testem csak egy test — bár az *'enyém'*. De meddig? És meddig enyém a lelkem — enyém-e egyáltalán? Nos, ez a fontosabb kérdés! Mi több, minden látszat ellenére a legfontosabb kérdés. Eszembe villan az ősatyák korában élt hithős vallomása — nem Ábrahám, hanem Jób szavaira gondolok (protestáns újfordítás): *„s ha ez a bőröm lefoszlik is, testemben látom meg az Istent." (Jób 19,26.)* Igen, vallom és várom a test feltámadását! Megvakulhat a szemem, teljesen összemeszesedhet a fülem, szétrobbanthatja ereimet a magas vérnyomás, szétrághatja idegeimet a cukor, felfalhatja zsírjaimat és akár izmaimat a diéta, lebéníthat a nyitott gerincem, teljesen leépülhet a testem — nekem akkor is Isten maga végzi a testépítést, és majd a feltámadással átnyújtja az újat. Nem a testépítés, hanem a test feltámadása a keresztyén reménységünk! Az, hogy Jézus Krisztus által megmenekülünk a lélek halálától. Akinek földi életében a lelke épül, annak nem a konditerem gyúrásával művelt testépítés adja igazi erősödését. Hitünk szerint a mennyben nemcsak menyegzői ruhát varrnak, hanem a feltámadással elnyerjük az isteni testépítés eredményeként előállt *'tökéletesre kigyúrt'* testet. Miközben földi testem leépül, e mennyei egyre felépül...

Szakács Tamás
(A Híd magazin 2013. II. számában megjelent cikk eredeti, bővebb változata)

Weöres Sándor kulturális lábnyoma: 100 éve született Weöres Sándor (június 22.)

Ráhangolás

Ráhangolásként énekeljük el a 432-es éneket![3]

Bevezetés

Legelső feladatom a kicsit furcsa cím magyarázata. Csak úgy bevillant ez az ötlet. A környezetvédelemmel kapcsolatban mára már közhellyé vált az ökológiai lábnyom emlegetése.[4]

Az ökológiai lábnyom azt fejezi ki, hogy (adott technológiai fejlettség mellett) egy társadalomnak milyen mennyiségű (hány hektár) földre (és vízre) van szüksége önmaga fenntartásához és a megtermelt hulladék elnyeléséhez.[5]

Ha nem is ilyen tudományos meghatározásként, de szimbolikusan az ökológiai lábnyomhoz hasonlóan lehetne beszélni kulturális lábnyomról ill. szellemi lábnyomról, amely egy ember hatását fejezi ki az utókorra — pl. lakosonként hány művét használják átlagosan egy év alatt. Weöres Sándor kétségtelenül méretes lábnyomot hagyott világunkban — nemzetközileg is, de magyar területen különösen is. Ezért is vállaltam el az évforduló kapcsán ezt a megemlékezést…

Valószínűleg sokunk életébe már gyermekkorunktól fogva *'beletaposott'* ez a lábnyom. Hiszen pl. a gyermekversekké lett műveit már óvodában, vagy még előbb hallhattuk, mondhattuk.[6] Nekem pécsiként különösen is nagy hatású költő volt — az én fejemben Weöres Sándor tulajdonképpen pécsi költő akkor is, ha életének csak egy évtizedét töltötte szülővárosomban… Ráadásul ezt az időt a mai *Baranya Megyei Könyvtár*ban töltötte, ahol 7 éven keresztül irodalom szakos édesapám is dolgozott (itt tett szert Várkonyi Nándor akkor még csak gépelt kéziratban olvasható ***Az elveszett paradicsom*** c. művére); nővérem ugyan nem itt, de szintén könyvtáros az — eredetileg — egyetemi könyvtárban, átszervezés miatt most így hívják: *Dél-dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpont* (röviden: *Tudásközpont*). (Mellesleg hatkötetes költőnő és háromkönyves meseírónő.) Tehát a család irodalmi érdeklődése vitathatatlan. ;-)

Összegezve: a magam életében elég nagy ez a Weöres-lábnyom… Evangélikus egyházunk életében sem elhanyagolható már csak azért sem, mert 2+2 énekszövege is megtalálható énekeskönyvünkben (saját szerzemény: 169, 432; fordítás: 119, 144).

Mekkora hát a lábnyoma? Mit találnak majd a késői korok emberei érdekesnek, és mit értenek majd belőle? Tudni fogják egyáltalán, mi az, hogy költészet? Valami őskövületnek, jégbe fagyott történelemnek fogják majd tekinteni a Weöres-köteteket, mint az a képzeletbeli régész 10 000 év múlva, aki a globális felmelegedés miatt kiolvadt hegycsúcsokat kutatja, és döbbenten látja, hogy napjaink régi primitív korában különleges műlábú emberfajták éltek a Kancsendzönga csúcsán — de legalábbis ide temetkeztek?[7] Lehet, hogy néhány évtized is elég lesz ahhoz, hogy Weöres Sándor kulturális lábnyoma végképp érthetetlenné váljon — hiszen tulajdonképpen a jelenben is az…

Életpálya

A kulturális lábnyom fontos tényezői az életrajzi adatok, események. Weöres Sándor életéről nyilván hosszan lehetne beszélni különféle életrajzi forrásokból. Most mellőzöm azt a pár ezer oldalt — megpróbálom lerövidítve átvenni a *Wikipédia*[8] életrajzát:

A lábnyom első lépése az ősök nyoma: Szombathelyen született, 1913. június 22-én. Édesapja (id. Weöres Sándor) hivatásos katona (huszártiszt), földbirtokos volt; édesanyja (Blaskovich Mária), nagyszebeni gazdag szerb polgárcsaládból származott.

A pápai evangélikus elemi iskolában kezdte meg, majd a csöngei evangélikus elemi iskolában (1919-1923) folytatta tanulmányait — egészségi állapota miatt magántanuló lett. 1924-ben beiratkozott a szombathelyi *Faludi Ferenc Reálgimnázium*ba.

Már fiatalon jelentek meg írás-lábnyomai különféle helyeken. 1928 júliusában a szombathelyi ***Hír*** közölte első novelláját (***Egyszer régen...***), ősszel négy verse jelent meg az ***Erő***ben. Elküldte első verseit Osvát Ernőnek, a ***Nyugat*** szerkesztőjének is, aki kedvezően fogadta őket.

1929 nyarán felkereste Kosztolányi Dezsőt, valamint személyesen is kapcsolatba került Babits Mihállyal. 1931-től *Sopron*ban tanult, 1932 júniusában érettségizett. 1931 végén néhány versét elküldte Babitsnak, aki a ***Nyugat*** 15-16. számá-

---

[3] Nem véletlenül szerepel ez az idei ***Útmutató*** hátlapján…

[4] A kifejezés William Rees és Mathis Wackernagel kanadai ökológusoktól származik.

[5] Így van szén lábnyom, legelő lábnyom, erdő lábnyom, halászati lábnyom, szántó lábnyom, stb.

[6] Igaz, akkoriban senki nem reklámozta, hogy egyébként evangélikus…

[7] (A későbbi olvasók kedvéért: Erőss Zsolt és Kiss Péter a ***Magyarok a világ nyolcezresein*** expedíció keretében 2013 márciusában indult a csúcs megmászására, amelyet 2013. május 20-án el is ért. A feljutás azonban túl sok időt és energiát vett igénybe, és a két hegymászó nem tudott visszaereszkedni a 4. táborba. Május 22-én az expedíció vezetése sikertelen keresést követően eltűntnek nyilvánította őket.)

[8] Forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/Weöres_Sándor.

ban kinyomtatta ***Hajnal*** című versét.[9] 1931 telén két újabb verset (***Jajgatás***, ***Kicsinyesek***) is megjelentetett.

1941-ig, a folyóirat fennállásáig összesen 64 versét jelentette meg.

1933 őszén *Pécs*re utazott, és beiratkozott az *Erzsébet Tudományegyetem* jogi karára, majd átiratkozott a bölcsészkarra (földrajz-történelem szakra), végül filozófia-esztétika szakon szerzett diplomát. Egyetemi évei alatt a *Batsányi Kör* és a *Janus Pannonius Társaság* munkájába is bekapcsolódott, több barátságot kötött (szoros kapcsolatot ápolt CSORBA GYŐZŐvel). Egyetemi évei alatt megalapította a *Pécs* jelképére utaló ***Öttorony*** című folyóiratot.

1934-ben KÁRPÁTI AURÉL ***Új Magyar Líra*** című válogatásában már WEÖRES SÁNDOR is helyett kapott, 1935-ben pedig napvilágot látott a tizenkét fiatal költőt felvonultató ***Korunk*** című antológia. 1935-ben ***Baumgarten-jutalom***ban, egy évvel később ***Baumgarten-díj***ban részesült (amelyből későbbi utazásait fizette[10]).

Nem mellékes lábnyom-hatás a megszerzett fokozat sem: Az egyetem elvégzését követően írta meg doktori disszertációját: *A vers születése*. 1939-ben avatták doktorrá.

Szervezői, intézményalapítói tevékenysége is kétségtelenül lábnyomot hagyott maga után: Pécsett 1941-ben állították fel a *Városi Könyvtár*at, amelynek megszervezésével és vezetésével WEÖRES SÁNDORt bízták meg. Mivel ehhez a munkához neki sem könyvtárosi végzettsége, sem gyakorlata nem volt, ezért a gyakorlóév egy részét VÁRKONYI NÁNDOR mellett a pécsi egyetem könyvtárában, másik részét a *Pázmány Péter Tudományegyetem* könyvtárában töltötte. Nem mellékes, hogy VÁRKONYI jelentős hatással volt rá. (A *Városi Könyvtár*ból lett aztán a *Megyei Könyvtár*, ahol édesapám is dolgozott később.)

Az ***Öttorony*** szerkesztőségén belüli irodalmi viták miatt WEÖRES SÁNDOR és CSORBA GYŐZŐ 1941-42-ben kiváltak a szerkesztőségből.

A költő 1943 őszén Budapestre költözött, és az *Országos Széchényi Könyvtár* munkatársa lett — de ezután is gyakran ellátogatott a városba. (Pécsi kapcsolatait a ***Weöres és Pécs*** c. kötet tartalmazza.) A második világháború befejezésekor viszont már *Csöng*én tartózkodott, és a következő évet is az apai birtokon töltötte, majd rövid ideig *Székesfehérvár*ott dolgozott múzeumi tisztviselőként, és az ottani *Vörösmarty Társaság*ban is tevékenykedett.

1946-ban házasságot kötött KÁROLYI AMYval, akivel első utazásuk *Róma*ba vezetett. *Olaszország*ból visszatérve WEÖRES a *Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár*ában dolgozott.[11]

Kulturális lábnyomához tartoznak az elnyert ill. alapított díjak is: 1970-ben megkapta a ***Kossuth-díj***at, valamint az osztrák állam elismerő díját is.[12]

Szintén lábnyom-súlyt nyom latba a nemzetközi hatás: 1970-ben jelent meg WEÖRES első angol nyelvű versválogatása EDWIN MORGAN fordításában, amelyet egy évvel később a német *Suhrkamp Kiadó* által készített ***Der von Ungarn*** című kötet követett.

Nem hagyható figyelmen kívül a kulturális lábnyomat terén az sem, hogy több versét megzenésítve ismerjük. Főleg a *Szélkiáltó* együttes dolgozta fel (amely történetesen szintén pécsi csoport), de ifjúsági énekeink között is ott van egyik ***Ima*** c. verse (*„Köszöntelek a folyók zúgásával…”*).

A nyilvánosság előtti megjelenés-láb ill. díj-láb utolsó mozzanatai: 1980-ban KÁROLYI AMYval, JUHÁSZ FERENCcel és NEMES NAGY ÁGNESsel közösen felolvasást tartott a londoni *River Side Studio*ban; 1982-ben ***Forintos-díj*** elismerésben részesült.

Lábnyomát 1989. január 22-én veszítettük szem elől Budapesten. 75 évet élt.

Irodalmi hagyaték

Messzire vezetne az egyes művek lábainak homoklenyomatát felsorolni. Csak az ismertebb és fontosabb műveinek listájára szorítkozom, hogy érzékeljük a *‘irodalmi mű-lábnyomot’*:[13]

Szépirodalmi művek:

Hideg van. Versek. Kultúra Könyvnyomdai Műintézet, Pécs, 1934

A teremtés dicsérete. Versek. Janus Pannonius Társaság, Pécs, 1938

A holdbeli csónakos. Kalandos játék húsz képben. Budapest, 1941

Bolond Istók. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1943

A teljesség felé. Móricz Zsigmond Kiadó, Budapest, 1945

Bóbita. Ifjúsági Kiadó, Budapest, 1955

Hold és sárkány. Két dráma (A holdbeli csónakos; Octopus). Magvető Kiadó, Budapest, 1967

Psyché. Egy hajdani költőnő írásai. Magvető Kiadó, Budapest, 1972

Télország. Reich Károly rajzaival. Móra Kiadó, Budapest, 1972

Ha a világ rigó lenne. Móra Kiadó, Budapest, 1973

Hetedhét ország (Károlyi Amyvel). Kossuth Kiadó, Budapest, 1975

Baranyai képek (Martyn Ferenc rajzaival). Képzőművészeti Alapítvány, Budapest, 1979

Szent György és a sárkány. Nemzeti Színház, Bp., 1979

Weöres Sándor kézírásos könyve. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1981

A kétfejű fenevad avagy Pécs 1686-ban. Történelmi panoptikum 2 részben. Madách Színház, Budapest, 1989

---

[9] Első kötetébe (1934) ***Cselédlányok*** címmel vette fel.

[10] 1935 nyarán észak-európai, 1937 elején pedig hosszú távol-keleti utazást tett — innen érthetők a keleti művei, mint pl. a ***Tao te King*** fordítása vagy ***A pillangó álma***.

[11] 1950 és 1956 között állása sem lehetett, verse sem jelenhetett meg (azzal az indokkal, hogy rendszeridegen *‘formalista’*), ezért rákényszerült a műfordítások tömegmunkájára.

[12] A ***Kossuth-díj***jal járó pénzösszegből PÁSZTOR BÉLA emlékére díjat alapított.

[13] Forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/Weöres_Sándor. (Vastag betűs szedéssel az érdekesebbnek vélt műveket magam emeltem ki.)

Halála után megjelent kötetek:
Szent Miklós. Budapest, 1992

Életműkiadások:
Egybegyűjtött írások I-II. Magvető Kiadó, Budapest, 1970
Egybegyűjtött írások III. Magvető Kiadó, Budapest, 1975
Egybegyűjtött írások. Versek, kisebb prózai írások. Argumentum Kiadó, Budapest, 2003

Műfordítások:
PO CSÜ-JI: Po Csü-Ji versei. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1952
SEVCSENKO, Tarasz Grigorevics: Kobzos. Válogatott költemények. Új Magyar Könyvkiadó, Budapest, 1953
KIPLING, Joseph Rudyard: A dzsungel könyve [versbetétek] Ifjúsági Kiadó, Budapest, 1954
RUSZTAVELI: A tigrisbőrös lovag. Új Magyar Könyvkiadó, Budapest, 1954
GARCÍA LORCA, Federico: Toreádorsirató. Válogatott költemények és színművek. Európa Könyvkiadó, Budapest
LERMONTOV, Mihail Jurjevics: Válogatott költemények. Európa Kiadó, Budapest, 1957, 55., 58., 62., 64–65., 120., 124., 156., 169.
MAJAKOVSZKIJ, Vlagyimir Vlagyimirovics: Vlagyimir Majakovszkij válogatott művei I. Európa Kiadó, Budapest, 1957, 501–503.
LAO-CE: Tao Te King. Az Út és Erény könyve. Európa Kiadó, Budapest, 1958
MAO CE-TUNG: Mao Ce-tung 21 verse. Magvető Kiadó, Budapest, 1959
SCOTT, Walter: Rob Roy [versbetétek] Móra Kiadó, Budapest, 1959
SHAKESPEARE, William: VIII. Henrik. Móra Kiadó, Budapest, 1961
SHAKESPEARE, William: Vénusz és Adonisz. In: Shakespeare összes művei, Európa Könyvkiadó, Budapest, 1961, 7. kötet, 5-46.
MALLARMÉ, Stéphane: Mallarmé költeményei. Magyar Helikon Könyvkiadó, Budapest, 1964
SCOTT, Walter: Puritánok utódai [versbetétek]. Európa Kiadó, Budapest, 1964
HO SI MINH: Börtönnapló. Európa Kiadó, Budapest, 1965
MOLIERE: Férjek iskolája. In: Moliere összes színművei, Magyar Helikon, 1965, 1. kötet, 381-442.
COŞBUC, George: Coşbuc legszebb versei. Ifjúsági Kiadó, Bukarest, 1966, 103–107.
MAJAKOVSZKIJ, Vlagyimir Vlagyimirovics: Vlagyimir Majakovszkij válogatott versei. Kozmosz Kiadó, Budapest, 1982, 25–27., 30–31., 117–119.
PANNONIUS, Janus: Janus Pannonius válogatott munkái. Kozmosz Kiadó, Budapest, 1982, 14., 19., 24., 42., 63., 110., 131–134.

Halála után megjelent kötetek:
DOBOS László (szerk.): A pillangó álma. A régi Kína bölcsessége. Helikon, Budapest, 1992
PUSKIN, Alekszandr Szergejevics: Alekszandr Szergejevics Puskin legszebb versei. Móra Kiadó, Budapest, 1995
QU YUAN: Kilenc varázsének. Csü Jüan: Kilenc dal. Balassi Kiadó, Budapest, 1998
TŐKEI Ferenc: A kínai zene elméletéről [függelék] Argumentum Kiadó, Budapest, 1998
SCOTT, Walter: Ivanhoe [versbetétek] Kossuth Kiadó, Budapest, 2006

Irodalomtudományi művek:
A vers születése [doktori disszertáció; 1939] Népszabadság, 1973. április 15.
Három veréb hat szemmel. Antológia a magyar költészet rejtett értékeiből és furcsaságaiból. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1977

Publicisztikai írások:
Tiltakozás egy kalózkiadás ellen. Élet és Irodalom, 1964/12.
Önvallomás. Tükör, 1965. január 19.
Adyra emlékezünk. Tiszatáj, 1969/1., 14–16.
Milyen szerepe van a költő életében a fordításnak? Filológiai Közlöny, 1972/3–4., 467–473.

Illusztrációk

Kis ízelítő... A ráhangoló ének volt az első illusztráció. Második lehet a ***Kereszt-árnykép*** c. vers (újságunk ***Ünnep—Tár***ában olvashatjuk, 4. oldal).

Aztán jöhetnek sorban további példák:

Örök pillanat

Mit málló kőre nem bizol:
mintázd meg levegőből.
Van néha olyan pillanat
mely kilóg az időből,

mit kő nem óv, megőrzi ő,
bezárva kincses öklét,
jövője nincs és multja sincs,
ő maga az öröklét.

Mint fürdőző combját ha hal
súrolta s tovalibbent —
így néha megérezheted
önnön-magadban Istent:

fél-emlék a jelenben is,
és később, mint az álom.
S az öröklétet ízleled
még innen a halálon.

A teljesség felé — Noé bárkája

A sötétbe-merülés, általános pusztulás, egyetemes kínszenvedés ellen mit tehetsz? semmit és mindent. Ez a semmi és minden: ha saját érzéseiddel nem veszel részt a sötétségben és megteremted önmagadban a teljes-emberség állapotát: nem vágyaiddal, hanem az örök mértékkel vezetteted magadat. Az áradat bármerre sodor: nyomorba, jómódba, kényszermunkára, harctérre, vezetőhelyre, vesztőhelyre: ne törődj vele; a sötét hatalom nem adhat neked semmit és nem vehet el tőled semmit, ha az egyedül-érvényes mérték működik benned. Odaveszhet kényelmed, vagyonod, egészséged, szabadságod, életed? mindezt úgyis elveszíted előbb-utóbb, a sírba nem viheted magaddal; de

a mélyedben rejlő tökéletes mértéket nem sértheti még a világpusztulás sem, ezért kívánj hozzá-igazodni. Az örök mértékre bízd magad: ez a Noé-bárka a mindent beborító áradat fölött.

Embertársaidért nem tehetsz többet, mint hogy az egyetlen menekülési módot tudatod velük. Erőszakkal megmenteni senkit sem lehet, amikor az özön mindent beborít.

Nem igaz, hogy özönvízkor a tömeg a Noé-bárkára akar felkapaszkodni. A Noé-bárka látszik a leggyöngébb, legegyügyűbb tákolmánynak, melynél egy bokor alja is többet ér.

De Profundis

Bárhonnan is lettem, földre-űzve
ruhámból e lenti akol bűze
nem múlik soha
Itt Istennek barma és virága
tolong egymás elevenét rágva,
szörnyű lakoma.

Jót aligha vártam, mégse hittem
hogy ily nyomor zsúfolódik itten;
más csillag fia
ha egy percig kóstolna kínunkba,
mintha olvadt érc-özönbe hullana,
gőzzé omlana.

Kedvből búba, bánatból örömbe
lódulunk itt föl-le, föl-le, föl-le
óhatatlanul,
mint ki előtt megkínzása végett
váltogatnak, világos-sötétet,
míg megtébolyul.

Az ész itt az Észnek satnya fattya,
csak a dolgok héját tapogatja,
csontig sose jut.
Éber-álom félhomálya rajtunk,
így vesződjük mocsár-mélyi harcunk,
honnan nincs kiút:

hisz egymáson élősködve élünk,
más halálán életet cserélünk:
a föld rendje ez.
Testvér itt a kő, fa, állat, ember,
testvért eszem lucskos gyötrelemmel
s testvérem megesz.

Kóbor macska szívja csibe vérét:
ennek halálkínját, annak éhét
egyben szenvedem.
Sziklát zúznak, föld húsába törnek:
nem fáj az a kőnek, sem a földnek,
De fáj énnekem.

Hogyha bármit ölnek, engem ölnek,
minden kínja, keserve a földnek
rám csap éhesen.
Lángba légy hull: én vergődöm ottan,
százszor halok minden pillanatban
s vége nincs sosem.

Léten túl is, ha szétnyílt a fátyol,
majd e világ-mélyi utazástól
reszketek, tudom.
Menny sem adhat már nekem nyugalmat:
Isten fénye közt is e siralmat
mindig jajgatom.

Pécs

A hullámos város felett
harangok hang-leve folyt.
De mind fölitta a Hold,
hogy éjszaka lett.

Kőbe vésett lábnyom

Végezetül álljon itt egy összegző idézet: *„Weöres Sándor ezeknek a jól megtanult eszméknek és lehetőségeknek alapjára építette fel egész világképét. Ez pedig olyan megközelíthetetlen volt legtöbb olvasójának másféle műveltségi alapokon épült tudatvilágától, hogy legtöbbször azt se vették észre, hogy nem is értik az egyébként élvezettel olvasott és utánaskandált versszövegeket. Ezt a nemértést kiegészítette az a játékossága, hogy eljátszott a szépen hangzó vagy kitűnően skandálható, valóban értelmetlen szövegekkel. De aki nem tudja, mi a különbség az érthető és az érthetetlen közt, az képtelen megkülönböztetni az érthetetlent és az értelmetlent. Hát még ha egybeszövődik a racionális, az irracionális és a nonszensz, vagyis az érthető, az érthetetlen és a nemlévő. Weöres Sándor pedig egyre nagyobb távlatú áttekintéssel és egyre fejlettebb formalehetőségekkel ezt a világélményt közölte az olvasókkal. Ezzel minőségileg más volt, mint ismert költőink bármelyike. Sokan mondták, hogy korunk legnagyobb költője, még többen, hogy "öncélú játékos", sokan gyönyörködtek benne, de alig-alig értették, és voltak azért mégis, akik értették, vagy legalább közelíteni tudtak hozzá. De ezek számára sem volt lehetőség, hogy nagyságrendben összehasonlítsák legjobb kortársaival, mivel nincs mennyiségi mérce, amellyel összse lehet mérni minőségi különbségeket. Kétségtelen, hogy Weöres Sándor valódi nagy költő, az is kétségtelen, hogy akinek füle van hozzá, annak rendkívül vonzó költő, de hogy kinél mennyivel nagyobb vagy kisebb korunk legnagyobb költői közül - arra nincs mérce. Ezért azt mondhatjuk, hogy századunk kitűnő magyar költészetében Weöres Sándor a másoktól legkülönbözőbb költő."* *(Hegedűs Géza, http://www.literatura.hu/irok/xxszazad/eulira/weores.htm.)*

Szakács Tamás (A megemlékezés
a Nógrádi Lelkészi Munkaközösség
2013. május 29-i ülésére készült,
bár idő híján csak papíron került kiosztásra)

Hitvallás—Tár

E rovat célja, hogy jobban megismerjük azokat az iratokat, amelyek egyházunk tanításának legfőbb foglalatai. Egyrészt idetartoznak az ún. egyetemes hitvallások, amelyek minden felekezet közös kincsei, másrészt a speciálisan evangélikus hitvallási iratok. LUTHER két tanító írása, a *Kis Káté* és a *Nagy Káté* is az evangélikus hitvallási iratok között szerepel. Ezért, bár a *Kis Káté* magyarázatát a *Miatyánk*ról még a *Luther—Tár*ba helyeztem, most, amikor a *Nagy Káté*ból vesszük sorra reformátorunk magyarázatát az Úrtól tanult imádságra vonatkozóan, mégis inkább ide kívánkozik.

Nagy Káté: A Miatyánk magyarázata

Bevezető (1. rész)

Hallottuk már, hogy mit kell cselekednünk és hinnünk, vagyis, hogy mi a legjobb és legboldogabb élet. Most következik a harmadik rész, arról, hogy hogyan kell imádkoznunk. Mivel olyan állapotban vagyunk, hogy senki sem tudja tökéletesen megtartani a ***Tízparancsolat***ot, még ha kezdett is hinni, és mivel ennek az ördög is a világgal és saját testünkkel szövetkezve körömszakadtáig elleneszegül, azért semmire sincs nagyobb szükségünk, mint arra, hogy szüntelenül ostromoljuk Isten fülét, kiáltsunk hozzá és könyörögjünk, hogy adja, éltesse és növelje bennünk a hitet és a ***Tízparancsolat*** megtartását, és hárítsa el mindazt, ami ebben akadályoz és gátol minket. Hogy azonban tudjuk, mit és hogyan kell imádkoznunk, Krisztus Urunk maga tanított minket az imádság módjára és szavaira, ahogyan azt látni fogjuk.

Mielőtt azonban a ***Miatyánk***ot sorjában kifejtjük, nagy szükség van arra, hogy előbb intsük és buzdítsuk az embereket imádkozásra, ahogyan azt Krisztus és az apostolok is tették. Először is azt kell tudnunk, hogy Isten parancsolata kötelez minket az imádkozásra. Hallottuk ezt már a második parancsolatban: „Ne vedd hiába Isten nevét!” Hallottuk azt is, hogy ebben azt követeli, hogy szent nevét dicsérjük, minden bajban segítségül hívjuk, vagyis, hogy imádkozzunk; mert a segítségül hívás imádkozás. Erre tehát szigorú és komoly parancsunk van, ugyanolyan mint a többi: ne legyen más Istened, ne ölj, ne lopj stb., hogy senki ne gondolja, hogy egyre megy, akár imádkozik, akár nem. Keményszívű emberek szoktak így vélekedni és gondolkodni: Minek imádkozzam? Ki tudja, törődik-e Isten az én imádságommal, vagy meg akarja-e hallgatni? Ha nem imádkozom, majd imádkozik más. Így megszokják, hogy soha nem imádkoznak, és erre azt hozzák mentségül, hogy elvetjük a hamis és képmutató imádkozást. Mintha azt tanítanánk, hogy nem szabad, vagy nem kell imádkoznunk!

Az azonban igaz, hogy amit imádkozás címén eddig elkövettek, elüvöltöttek és elbömböltek a templomban és másutt, az bizony nem volt imádság. Az ilyen külső dolog, ha helyesen történik, jó gyakorlat lehet a kisgyermekek, az iskolások és az egyszerű hívek számára; lehet éneklésnek vagy olvasásnak nevezni, de nem nevezhető igazán imádkozásnak. Az imádkozás pedig az, amire a második parancsolat tanít: „Istent hívd segítségül minden bajban!” Ezt várja el tőlünk. Ez nem is függhet tetszésünktől, hanem kötelesek és kénytelenek vagyunk imádkozni, ha keresztyének akarunk lenni, ahogyan kötelesek és kénytelenek vagyunk engedelmeskedni atyánknak, anyánknak és a felsőbbségnek. Segítségül hívással és könyörgéssel tiszteljük és használjuk helyesen Isten nevét. (Jegyezd meg ezt mindennél jobban, mert ezzel hallgattatunk el és utasítunk vissza minden olyan gondolatot, amely visszatart és elrettent minket az imádkozástól.)[14] Mert ahogyan semmit sem érne az, ha a fiú ezt mondaná atyjának: „Fontos az, hogy engedelmeskedjem?[15] ugyanannyit ér, ha elmegyek és megteszem azt, ami tőlem telik!”, hiszen szemben állna vele ez a parancs: Köteles és kénytelen vagy ezt tenni, — ugyanígy itt sincs tetszésemre bízva, hogy teszem-e vagy nem, hanem köteles és kénytelen vagyok imádkozni Isten[16] haragjának és ítéletének terhe mellett.

Ezt mindennél jobban meg kell értenünk és meg kell jegyeznünk. Ezzel hallgattassuk el és utasítsuk vissza azokat a gondolatokat, amelyek visszatartanak és elrettentenek minket az imádkozástól, mintha nem volna fontos az, hogy imádkozunk-e vagy mintha csak azoknak szólna ez a parancs, akik szentebbek, és jobb viszonyban vannak Istennel, mint mi. Az emberi szív ugyanis annyira reménytelen természetű, hogy mindig menekül Isten elől és azt gondolja, hogy Isten nem akarja és nem szíveli imádságunkat; mert bűnösök vagyunk és csak haragot érdemlünk. Ilyen gondolatok-

---

[14] LUTHER ezt a mondatot törölte az 1529. évi második kiadás óta.

[15] LUTHERtől származó javítás az 1529. évi második kiadásban: *„Mit törődik Isten az én engedelmességemmel?”*

[16] Ez a szakasz a következő bekezdés végéig LUTHERtől származó betoldás az 1529. évi második kiadásban; a ***Konkordia könyv***ből hiányzik.

kal szemben erre a parancsolatra kell figyelnünk és Istenhez térnünk, hogy még jobban meg ne haragítsuk engedetlenségünkkel. Mert ezzel a parancsolattal. eléggé értésünkre adja, hogy nem akar minket elvetni vagy elűzni magától, noha bűnösök vagyunk. Sőt inkább magához akar vonni, hogy megalázkodjunk Előtte, elpanaszoljuk nyomorúságunkat és ínségünket, könyörögjünk kegyelméért és segítségéért. Ezért olvassuk az *Írás*ban, hogy külön haragszik azért, hogy ha valaki bűnhődik bűnéért és nem tér ismét Hozzá, nem száll szembe haragjával imádságában, és nem keresi kegyelmét.

Ennek alapján így kell következtetned és gondolkodnod: Mivel Isten ilyen komolyan parancsolja az imádkozást, senki a világért se vesse meg imádságát, hanem becsülje nagyra és sokra. Végy példát mindig a többi parancsolatról is. A gyermek a világért se vegye könnyen az engedelmességet atyja és anyja iránt, hanem így gondolkodjék mindig: „Ez a cselekedet az engedelmesség cselekedete. Amit tehát cselekszem, azt azzal a megfontolással cselekszem, hogy engedelmességben és Isten parancsolata szerint élek: erre támaszkodhatom és hagyatkozhatom. Az ilyen cselekedetet nagyra tarthatom, de nem az én érdememért, hanem a parancsolatért.” Így van itt is: Amit és amiért imádkozunk, azt úgy kell tekintenünk, hogy Isten követeli és Neki engedelmeskedve tesszük, vagyis így kell gondolkodnunk: „Önmagamért nem ér ez semmit, de mégis hatásosnak kell lennie, mert Isten parancsolta”.[17] Bármi kérnivalója van tehát valakinek, mindig e parancsolatnak engedelmeskedve lépjen Isten elé.

Fáradhatatlanul kérünk és intünk azért mindenkit, hogy szívleljük meg ezt és semmi esetre se vessük meg imádságunkat. Mert eddig úgy tanítottak az ördög nevében, hogy senki sem törődött ilyesmivel és azt hitték, hogy elég elvégezni az imádságot, mint cselekedetet, akár meghallgatja Isten, akár nem. Szerencsejáték ez az imádsággal és mormolás vaktában, s ezért kárbaveszett az ilyen imádság. Ilyen gondolatok tévesztenek meg és riasztanak vissza minket: „Nem vagyok elég szent és méltó. Ha olyan igaz és szent volnék, mint Szt. Péter, vagy Szt. Pál, akkor imádkoznék”.[18] De vesd magadtól nagyon messzire az ilyen gondolatokat, mert ugyanaz a parancsolat, amely Szt. Pálnak szólt, szól nekem is, és a második parancsolat ugyanúgy adatott értem, mint őérte. Nem dicsekedhet tehát sem jobb, sem szentebb parancsolattal, mint én. Ezt kell tehát mondanod: „Az én imádságom éppen olyan értékes, szent és Istennek tetsző, mint Szt. Pálé és a legszentebbeké.” Megokolás: „Szívesen elismerem, hogy személyére nézve szentebb mint én, de a parancsolatra nézve nem, mert Isten az imádságot nem a személyért, hanem igéjéért és az engedelmességért fogadja el. Imádságomat pedig ugyanarra a parancsolatra alapítom, amelyre az összes szentek is alapítják. Sőt ugyanazt kérem is, amiért ők imádkoztak és könyörögtek mindnyájan. Ezért hát igen nagyra tartom imádságomat, sőt nagyobb szükségem van rá, mint azoknak a nagy szenteknek.”

[17] Luthertől származó javítás az 1529. évi második kiadásban: *„Noha bűnösök vagyunk, mégis tetszenie kell Istennek, mert Ő parancsolta.”*

[18] Luthertől származó kiegészítés az 1538. évi kiadásban: *„és remélném a meghallgatást.”*

Luther-idézetek

Valóságos orvosság: *„A zsidók ezt mondták neki: Most már tudjuk, hogy ördög van benned. Ábrahám meghalt, a próféták is meghaltak, te pedig azt mondod: Ha valaki megtartja az én igémet, az nem ízleli meg a halált soha.” (Jn 8,52.)* — Isten igéje *„Rendkívüli orvosság, amely a halál nagy ártalmát gyógyítani tudja! Ha a világ hinné, lélekszakadva sietne Isten igéjéért. Figyeljük meg, milyen sokra értékeli az ember a tudományt, amely tud lázat csillapítani, pestist gyógyítani. Hogyan futnak az emberek ilyen esetekben a megfelelő gyógyszerekért! Ámde azt a kincset és drágaságot, amely a halált mulasztja el, senki nem becsüli, vagy csak nagyon kevéssé.”*

Jóízű kenyér, édes bor: *„Asztalt terítesz nekem ellenségeim szeme láttára. Megkened fejemet olajjal, csordultig van poharam.” (Zsolt 23,5.)* — *„Isten igéje mindenható. A hit és a lélek serény és nyugtalan, mindig cselekednie és harcban állnia kell. Isten szava a leghatalmasabb ellenségekkel küzd: a test, a világ, a halál és az ördög ellenében. Ezért hívják Krisztust a Seregek Urának, aki szüntelenül háborút vív. Nekünk adta és adja testét és vérét eledelül, mindazoknak, akik az ő hadseregében harcba vonulnak. Ez tulajdonképpen a zsold és az eleség, amellyel hadseregét fizeti és élelmezi. Jóízű kenyér, édes bor. Mindezt olyan gazdagon és bőségesen adja, hogy egyenesen kellemes ebben a hadjáratban harcolni.”*

Miért nem sírunk és nevetünk együtt? *„Furulyáztunk nektek, és nem táncoltatok; siratót énekeltünk, és nem gyászoltatok.” (Mt 11,17.)* — *„Akár az evangéliumot, akár a törvényt prédikálják, nem használ. Ha sípolnak, nem akarnak táncolni, ha gyászdalt énekelnek, nem akarnak sírni. E gonosz világot nem lehet sem igazán felvidítani, sem igazán elszomorítani. Olyan nép ez, amely nem érti, nem akarja érteni sem az evangéliumot, sem a törvényt. Nem lehet őket meggyőzni a bűnösségük felől, sem megvigasztalni a bűnösségük miatt. Nem lehet őket sem vakká, sem látókká tenni. Ha valaki szabadabban él, nem tetszik nekik, lásd Jézus. Ha valaki zord, szigorú életet él, az sem jó nekik. Mit kellene még tenni e gyalázatos világ kedvéért? Az tetszene neki, ha mindent dicsérnének, amit tesz, noha semmi sem jó abból.”*

Kép—Tár

Utolsó rovatunk célja, hogy a beszámolók, cikkek alkalmával elő nem került képek segítségével további betekintést nyújtson gyülekezeteink életébe, az elmúlt időszak eseményeibe.

Baptistákkal közös reformációi istentisztelet

Szakács Nátán Zekő keresztelője (2011. november 13.):

Ádventi gyertyagyújtások (2011. november 27-december 18.):

Egy hetes ádventi evangélizációs vendégszolgálat Kiskőrösön (2011. december 12-18.):

Esti alkalom a gyülekezeti házban a kórus szolgálatával

Gyülekezeti ház, parókia és templom

LUPTÁK GYÖRGY kiskőrösi igazgatólelkész a zongoránál kíséri a Gospel sasok énekszámát

Egy hetes ádventi evangélizációs vendégszolgálat Kiskőrösön (2011. december 12-18.):

A templom; balra az 1984-es LVSZ találkozó hídja

A templom a karzatról

PETŐFI keresztelése a gyülekezet anyakönyvében

PETŐFI szülőháza az evangélikus templom közelében

Szentesti gyermekműsor Felsőpetényben (2011. december 24.):

RODÁK ANNA

NAGY DOMOKOS

KONRÁD GÁBOR

ALFÖLDI-KISS PANNA

BRINYICZKY BENCE

BRINYICZKY PÉTER

Szentesti gyermekműsor Felsőpetényben (2011. december 24.):

VARGA KORNÉL

RODÁK LEVENTE

NAGY NATÁLIA

PÉNZES ANITA

RODÁK CSENGE

ALFÖLDI ZSANETT

Karácsonyi gyermekszíndarabok Felsőpetényben (2011. december 25.):

Gyülekezeti szilveszterezés Felsőpetényben (2011. december 31.):

Ökumenikus imahét Felsőpetényben (és környékén), 2012. január 15-22.):

Római katolikus templom

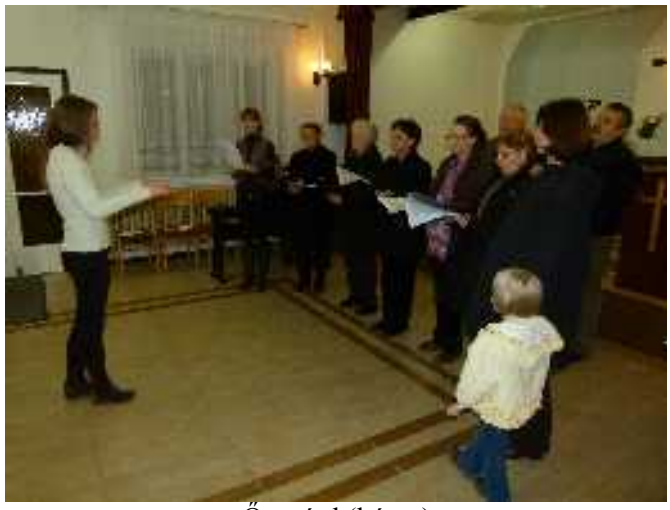

Ősagárd (kórus)

Evangélikus gyülekezeti terem

Baptista imaház

Ökumenikus imahét Ipolyvecén, 2012. január 22-29.):

Evangélikus templom

Katolikus templom

Böjti est Ipolyvecén és Felsőpetényben: Széll Éva (2012. március 6.):

Tavaszi nagytakarítás és tereprendezés Felsőpetényben (2012. március 12. és 17.):

Tavaszi nagytakarítás és tereprendezés Felsőpetényben (2012. március 17.):

Új presbitérium iktatása Felsőpetényben (2012. március 25.):

Új presbitérium iktatása Ipolyvecén (2012. március 25.):

Egyházmegyei hittanverseny Galgagután (2012. március 31.):

Az 1-2. osztályos csapatunk
(2. helyezéssel, de országosra továbbjutó)

Az 5-6. osztályos csapatunk

A 7-8. osztályos csapatunk

Főzés: FŰKE SZABOLCS, a főszakács

Kirándulás a Kopasz-hegyre

Eredményhirdetés

Teológuspassió Felsőpetényben (2012. április 4.):

Múzeumlátogatás

Kastélylátogatás

Bevonulás

Főpapokkal: Ha ezek elhallgatnak, …

… a kövek fognak kiáltani.

Utolsó vacsora

A Gecsemáné kertben a tanítványokkal

A Gecsemáné kertben a Kísértővel

Elfogatás

Pilátus előtt

Heródes előtt

Megostorozás

Nagypénteki passióolvasás Felsőpetényben (2012. április 6.):

Beller Dávid

Konrád Gábor

Nagy Domokos

Nagy Natália

Pénzes Anita

Rodák Csenge

Rodák Levente

Húsvéti műsor Felsőpetényben (2012. április 8.):

Hollókői Pálné

Szakács Illés Levente

Szakács Zakariás Hunor

Varga Kornél

Alföldi-Kiss Panna

Csorba Mária

Anyák napja Felsőpetényben (2012. május 6.):

Hollókői Pálné

Alföldi Zsanett

Varga Kornél

Alföldi-Kiss Panna

Szakács Illés és Zakariás

Rodák Anna

Beller Dávid

Pénzes Anita

Konrád Gábor

Rodák Csenge

Rádi Norbert

Brinyiczki Bence

Brinyiczki Péter

Csorba Mária

Országos hittanverseny (és gyermeknap) Piliscsabán (2012. május 12.):

Pál Anna keresztelője Felsőpetényben (2012. május 20.):

Trianon-emlékmű készítése, majd avatása az ipolyvecei parókiakertben (2012. június 9.):

Bevonulás

Leleplezés

Megnyitás

Molnár János
polgármester

Balla Mihály
országgyűlési képviselő

Lutheránus Péter
plébános

Molnár Fanni
ének

Koszorúzás

Konfirmáció Felsőpetényben (2012. június 10.):

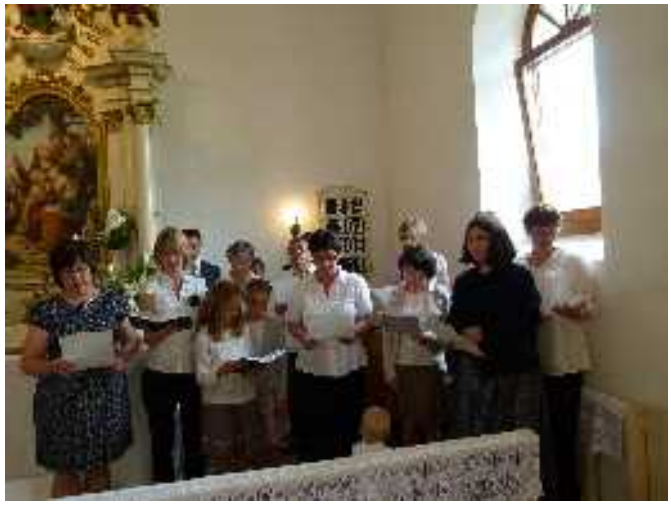

Nagy Domokos

Nagy Natália

Rádi Róbert

Rodák Levente

Ebéd az új épületrészben

Felsőpetényi fiatalok Taizében a lützschenai testvérgyülekezettel (2012. július 22-29.):

A taizéi templom

A taizéi templom oltártere

A taizéi tábor egy része

Jellegzetes Taizé-környéki kőépület

Kedves otthonok *Franciaország*ban

Városnézés Lipcsében

Gyermekhétvége Felsőpetényben (2012. július 27-29.):

Bajnóczy Márió reggeli áhítata

József-köntös készítése

József-köntös készítése

József-köntös készítése

Bajnóczy Márió, Csadó Balázs, Benyusovics Ervin

József-köntösök *'divatbemutatója'*

József kútjai kekszből

Csadó Balázs reggeli áhítata

Akadályverseny (könyvtár)

Akadályverseny

Pizza-sütés

Pizza-evés

Éneknek álcázott torna

Záró istentisztelet (éneklés)

Gyermekhétvége Felsőpetényben (2012. július 27-29.):

Záró istentisztelet (éneklés)

Záró istentisztelet (Bajnóczy Márió igehirdetése)

Záró gyülekezeti ebéd

Neufeldné Győri Evelin és Lovász Lara keresztelője (2012. augusztus 5.):

Karaus Adrienn és Szabó-Karaus Márton keresztelője (2012. szeptember 1.):

Záborszky Csaba sírja a balassagyarmati temetőben (2012. szeptember 7.):

Keresztút—Levél
A Felsőpetényi és Ipolyvecei Evangélikus Gyülekezetek
Hírlevele
Csak belső használatra!

Következő számunk várhatóan **2013 telén** jelenik meg.